

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE GRAFİK TEKNİKERİ YETİŞTİRME
PROGRAMLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Burhan AKPINAR

HAZIRLAYAN
Fatih Mehmet ÖNAL

ELAZIĞ-2007

ONAY

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE GRAFİK TEKNİKERİ YETİŞTİRME
PROGRAMLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez.../.../ 2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç Dr. M. Nuri GÖMLEKSİZ
Başkan

Yrd. Doç Dr. Burhan AKPINAR
Üye (Danışman)

Yrd. Doç Dr. Bahadır KÖKSALAN
Üye

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü yönetim kurulu .../.../.... tarih ve ... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de Grafik Teknikerliği Programlarının mevcut sorunlarını ve tekniker yetiştirmedeki yeterliliğini öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak saptamak ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunmaktır.

Tez çalışmasının her aşamasında ve oluşumunda büyük katkısı bulunan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Burhan Akpınar’a çok teşekkür ederim. Ayrıca, istatistiksel çözümler konusunda yardımlarından dolayı Öğretim Görevlisi Mehmet Turan’a çok teşekkür ederim. Anketlerin oluşumunda değerli fikirlerini ve yardımlarını esirgemeyen Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Grafik Programı Başkanı Dr. Tamer Kavuran’ çok teşekkür ederim.

Ayrıca, araştırmaya ilgili anketleri doldurarak görüşleri ile büyük katkı sağlayan Grafik Teknikerliği Programı öğrencileri ile öğretim elemanlarına ilgi ve yardımlarından dolayı ve tez çalışmalarım süresince bana büyük anlayış gösteren eşim Hazel Önal’a ve akademik çalışmalarında beni yönlendiren ve yüreklendiren Prof. Dr. Zülal AŞÇI TORAMAN’a da teşekkür ederim.

Fatih Mehmet ÖNAL

Elazığ- 2007

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Türkiye’de Grafik Teknikeri Yetiştirme Programlarında Karşılaşılan Sorunlar

Fatih Mehmet Önal

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Ocak 2007, Sayfa 74

Bu araştırmanın genel amacı, Meslek Yüksekokulu (MYO) Grafik Teknikerliği Programlarının (GTP) uygulamadaki etkililiğini öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. MYO GT P’nin tarihi gelişimi nasıl bir seyir izlemiştir?
2. MYO GT P’na yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin GTP’na yönelik görüşleri ile cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. MYO GTP’na yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

Araştırma betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırma evrenini, 2005-2006 Öğretim Yılında MYO, GTP’nin ikinci sınıflarında öğrenim gören öğrenciler; örneklem ise, evreni temsil niteliğine sahip olacağı düşünülen çeşitli üniversitelerden toplam 201 ikinci sınıf öğrencisi ile bu okullarda görev yapan toplam 25 öğretim elemanından oluşmaktadır.

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anketle elde edilmiş olup, SPSS programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinden elde edilen bulgular aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Türkiye’de grafik teknikerliği yetiştirilmesi konusunda önemli deneyimlere sahip olmasına rağmen, günümüzde bu konuda önemli nitelik sorunlarıyla baş başadır. Bu sorunların başlıcaları aşağıda sıralanmıştır:

1. Öğrenciler, GTP’nı, amaç, içerik, donanım, yenilikçi perspektif kazandırma, bilgisayar eğitimi, teknik geziler, staj ve sosyal aktiviteler konularında yetersiz bulmuşlardır. Öğretim elemanları ise, GTP’nı, amaç bakımından yeterli bulurken; donanım, içerik, bilgisayar

eğitimi, teknik geziler, staj, sosyal aktiviteler ve yenilikçi perspektif kazandırma konularında yetersiz bulmaktadırlar.

2. Öğrenciler, GTP öğretim stratejilerini yetersiz bulurken; öğretim elemanları bu konuda daha iyimserdirler.

3. Öğrenciler, GTP öğretim elemanlarını mesleki ve iletişim becerisi bakımından yeterli bulurken, eğitimcilik vasfı bakımından yetersiz bulurken; öğretim elemanları söz konusu konularda kendilerini yeterli bulmaktadırlar.

4. Öğrenciler, mezun olduktan sonra kamuda çalışma ve kendi işini kurma konularında kararsız kalırken, özel sektörde çalışmaya sıcak bakmaktadırlar.

5. Öğrenci ve öğretim elemanları, GTP'nin daha fonksiyonel hale gelebilmesi için, bilgisayar ve yabancı dil derslerinin daha ağırlıklı verilmesi ile proje tabanlı öğretim önerilerini benimserken; öğrenciler bu programların gelişmiş sanayi bölgelerine kurulması önerisine kararsız kalmışlar, öğretim elemanları ise benimsemişleridir.

6. Öğrenciler, GTP'ni ilgi duydukları için tercih ettikleri belirlenmiştir.

ABSTRACT

Masters Thesis

The Problems Confronted In the Programs of Training of Graphic Technician in Turkey

Fatih Mehmet Önal

Firat University Institute of Social Sciences

Department of Educational Sciences

January 2007, Page 74

The general aim of this research is to determine the effectiveness of the graphic technician training curriculum in practice based on views of students and teaching staff. Following questions were answered in the framework of this general aim.

1. What is the historical development of training curricula graphic technician in vocation and technical colleges?
2. What are the views of students toward graphic technician collage?
3. Is there any meaningful relation between the students' views towards the graphic technician in terms of gender, age, and the type of high school they graduated?
4. What are the teaching staff's views towards graphic technician in vocation and technical colleges?

This a descriptive study. The population of the research includes second year's students of graphic technician training programmes in vocation and technical colleges in 2005-2006 academic year. The sample is composed of 201 second year students and 25 teaching staff from different universities which are thought to have the characteristic to represent the population.

The data were collected with a questionnaire developed by the researcher and analyzed by using SPSS program. The findings of data analysis may be summed up like this:

VII

Although Turkey has important experiences on the subject of the training of graphic technicians, there are important quality problems nowadays. The main problems are listed below.

1) Students think that the program of training of graphic technician training is insufficient in aim, content, equipment, acausing innovative perspective, training of computer, technical trips, internship and social activities. But the teaching staff thinks, it is sufficient in aim however it is inadequate in equipment, content, and training of computer, technical trips, internship, social activities and causing to gain innovative perspective.

2) Students think that the graphic technician training programme is insufficient in teaching strategies; while the teaching staff is more optimistic in this issue.

3) Students think that the teaching staff of graphic technician is training programme sufficient in the issue of communicational skills and professional skills but insufficient in the quality of educator while the teaching staff think, themselves sufficient in the same issues.

4) While the students are undecided about the issues working for public or working for their own job after graduation, they are optimistic about working in private sector.

5) While students and the teaching staff consider that computer and foreign language courses to be given with more certain emphasis and project based teaching, students are undecided about the purpose of foundation of these programs in developed industry regions, but the teaching staffs consider this.

6) Students explain that they have chosen the program of training of graphic technician because they are interested in.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Önsöz.....	II
Onay	III
Özet	IV
Abstract	VI
İçindekiler.....	VII
Tablolar Listesi.....	X

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1. PROBLEM DURUMU	1
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
4. SAYILTILAR	5
5. SINIRLILIKLAR	5
6. TANIMLAR.....	5

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
--------------------------	---

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	20
1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	20
2. EVREN.....	20
3.ÖRNEKLEM.....	20
4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	20
5.VERİLERİN TOPLANMASI.....	21
6.VERİLERİN ANALİZİ	22

BÖLÜM IV

BULGULARVE YORUMLAR.....	23
4. 1. ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN KİŞİSEL BİLGİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	23

4. 2. MESLEK YÜKSEKOKULU GRAFİK TEKNİKERLİĞİNİN TARİHİ GELİŞİMİ	24
4. 3. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLARI.....	26
4. 3. 1. Programın Yeterliliğine İlişkin Bulgular	26
4. 3. 2. Öğretim Stratejilerine İlişkin Bulgular	28
4. 3. 3. Öğretim Elemanlarının Niteliğine İlişkin Bulgular	30
4. 3. 4. Mezuniyet Sonrası Planlar ve İstihdama İlişkin Bulgular	31
4. 3. 5. Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular	32
4. 3. 6. Bölümü Tercihe Yönelik Bulgular	33
4. 3. 7. Öğrencilerin Açık Uçlu Soruya Verdiği Cevaplara Yönelik Bulgular ve Yorumları	34
4. 4. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLARI	34
4. 4. 1. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Programın Yeterliliğine İlişkin Bulgular	34
4. 4. 2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Öğretim Stratejilerine İlişkin Bulgular	36
4. 4. 3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Öğretim Elemanlarının Niteliğine İlişkin Bulgular	37
4. 4. 4. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular	38
4. 4. 5. Öğretim Elemanlarının Açık Uçlu Sorulara Verdiği Cevaplara Yönelik Bulgular ve Yorumları.....	39
BÖLÜM V	
5. 1. SONUÇLAR	41
5. 1. 1. TARİHİ GELİŞİME İLİŞKİN SONUÇLAR	41
5. 1. 2. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERE İLİŞKİN SONUÇLAR	42
5. 1. 2. 1. Öğrenci görüşlerine dayalı sonuçlar.....	42

5. 1. 2. 2. Öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı sonuçlar	43
5. 2. ÖNERİLER	44
KAYNAKLAR.....	46
EKLER	50
ÖZGEÇMİŞ	61

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri.....	23
Tablo 2 Programın yeterliğine ilişkin öğrenci görüşleri	26
Tablo 3 Öğretim stratejilerin ilişkine öğrenci görüşleri.....	28
Tablo 4 Öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin öğrenci görüşleri.....	30
Tablo 5 Mezuniyet sonrası planlar ve istihdama ilişkin öğrenci görüşleri	31
Tablo 6 Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere ilişkin öğrenci görüşleri	32
Tablo 7 Bölümü tercih nedenine yönelik görüşleri.....	33
Tablo 8 Programın yeterliğine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri.....	35
Tablo 9 Öğretim stratejisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri	36
Tablo 10 Öğretim elemanı niteliğine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri.....	38
Tablo 11 GTP yönelik önerilere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri	39
Tablo 12 Öğrencilerin Programa İlişkin Genel Görüşleri.....	51

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Türkiye’de GTP’nda yaşanan sorunları öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde problem, amaç, önem, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Türkiye, eğitimi kalkınma yolunda önemli bir araç olarak görmekte ve bu alana giderek daha fazla yatırım yapmaktadır. Dolayısıyla eğitim, özellikle de mesleki ve teknik eğitim, kalkınmada daha da giderek ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, mesleki ve teknik eğitimin çok önemli bir halkası olan tasarım, tanıtım ve reklâmcılık sektörlerini kapsayan grafik eğitiminin kalkınma yolunda özel bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Çünkü Bilgi ve Enformasyon Çağı olarak anılan günümüz ekonomileri için tasarım, tanıtım ve reklâm, kritik öneme sahiptir.

Sağlıklı bir ekonomik sistemin olmazsa olmazlarından olan grafik sektöründeki mesleki hiyerarşi üst düzey profesyonel tasarımcı / yönetici, ara eleman olarak tekniker ve uygulamadan sorumlu teknisyen/işçiden oluşur. Grafik teknikerliği, profesyonel tasarımları üretime aktarma ve üretimi yönlendirmede çok önemli bir kademedir. Ülkemizde, grafik teknikerlerini Meslek Yüksekokulu (MYO), Grafik Teknikerliği Programları (GTP) yetiştirmektedir.

Bugün ülkemizde çeşitli üniversitelere bağlı on altı 16 MYO bünyesinde faaliyet gösteren GTP, ön lisans düzeyinde tekniker yetiştirmeye devam etmektedir. Ön lisans eğitimi, sadece bizim ülkemizde değil, gelişmiş birçok ülke sanayinin de ara eleman ihtiyacını karşılamada temel görev üstlenen kurumlardır. 20. yüzyılın başlarında ABD’de görülen bu uygulama, 1960’lı yıllardan sonra tüm dünyada gelişip yaygınlaşmıştır. Bu okulların tüm yükseköğretim içindeki payı, ABD’de %35,8, İngiltere’de %39,9, Fransa’da %19,8, Japonya’da %18,5 ve Almanya’da 13,5 oranındadır (Kavak, 1992).

Uygulandığı ülkelere göre farklı uygulamaları olan tekniker eğitimi, ülkemizde Tekniker ve Yüksek Tekniker okulları ile başlamış, Yay-Kur Meslek Yüksekokulları ve üniversite ön lisans yüksekokulları deneyimleri ile devam etmiştir. 1981 yılından sonra ise bugünkü şekli olan üniversitelere bağlı MYO şeklinde devam etmektedir (Akpınar, 1998).

Uzun yıllardır varlığını sürdüren GTP'nin başarısı, Türk endüstrisinin tanıtım, markalaşma, özgün üretim ve tasarım gibi, uluslar arası rekabet için son derece önemli olan konularla yakından ilgilidir. Tersî durumun, yani GTP'nin başarısızlığının ülkeye maliyeti büyüktür.

Dolayısıyla, Türk ekonomisi için GTP'nin başarılı olması yaşamsal öneme sahiptir. Ancak genelde MYO, özelde ise MYO GTP'nin çağdaş bilim ve teknolojinin gelişmelerine uygun eğitim-öğretim yaptıkları ve toplum ile ilgili iş hayatının ihtiyaçlarına uygun nitelikli ara elemanlar yetiştirdiklerini söylemek mümkün değildir. Bugün ülkenin hemen her tarafına yayılmış çok sayıdaki MYO GTP'nin gerek ülke, gerekse bölge ihtiyaçları ve dinamikleri doğrultusunda açılmış olduklarını söylemek oldukça güçtür. Bu okullar, günümüzde başta güncel olmayan programlar, teknolojik donanım ve fiziki imkânlar, öğrenci kaynağı ve geçiş sistemi, öğretim elemanı ve sanayi ile işbirliği konularında ciddi sorunlar yaşamaktadır.

GTP'nin kendisinden beklenen grafik sektörünün nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamadaki sorunları, ilgili endüstrinin gelişmesi ve hizmet kalitesini olumsuz etkilemekte, mezunların istihdam sorunlarıyla sosyal sorunlara yeni boyutlar eklenmekte ve en önemlisi de zaten kıt olan ülke kaynaklarının israf edilmesi anlamına gelmektedir.

Bu bakımdan, GTP'nin uygulamada karşılaştığı sorunların bütün boyutlarıyla bilinmesi, gerek bu okulların güncelleştirilmesi ve gerekse ilgili sektöre daha nitelikli ara eleman yetiştirilmesi bakımından önem arz etmektedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın genel amacı, MYO GTP'nin uygulamadaki etkililiği ile öğretim sürecinde yaşanan sorunları, öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Bu görüşlere dayanarak, çeşitli öneriler sunmak da, bu araştırmanın amaçları arasındadır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. 2. 1 Alt Amaçlar

5. MYO GTP'nın tarihi gelişimi nasıl bir seyir izlemiştir?
6. MYO GTP'na yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
7. Öğrencilerin MYO GTP'na yönelik görüşleri ile;
 - a) Cinsiyet,
 - b) Yaş ve
 - c) Mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. MYO GTP'na yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

1. 3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde ekonominin rekabet gücü, büyük çapta özgün tasarım ile başarılı bir tanıtım ve reklâm desteğine bağlıdır. Konu, grafik sektörü bağlamında ele alındığında, ilgili piyasaya yetersiz mesleki eğitim sonucu eksik donanımla katılan grafik teknikerlerinin sektöre faturası ve maliyeti olumsuz anlamda çok yüksek olmaktadır. Özellikle grafik sektörünün giderek bilişim sektörüne dayalı bir hal aldığı günümüzün bilgi toplumunda, grafik teknikerlerinden beklenen roller de buna paralel olarak değişmektedir.

GTP'nın iş piyasasının istediği niteliklere uygun teknikerler yetiştirememesi, başta tasarım olmak üzere, endüstrinin rekabet gücünü olumsuz etkileme potansiyeline sahiptir. Sorun büyük oranda program sorunudur. Çünkü diğer faktörlerin etkisi olsa da, bir eğitim kurumunda mezunlara nitelik veren, öğretim etkinliklerini yönlendiren ana faktör, kurumun öğretim programıdır. Bu bakımdan nitelikli bir grafik teknikeri yetiştirmede en önemli konu öncelikle bu konuda geliştirilmiş güncel ve başarılı bir uygulamaya sahip öğretim programıdır. Dolayısıyla, GTP'nın uygulamadaki etkililiğini öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak belirlemeye çalışan bu araştırma, ilgili programların işlemeyen yönlerini açığa çıkararak, programların iyileştirilmesine önemli katkı sağlayabilir.

1. 4. SAYILTILAR

1. Evrenden seçilen örneklem grubu, evreni yansıtır.

2. Öğrenciler ve öğretim elemanlarının ankette belirttikleri görüşler, içinde buldukları şartlardan etkilenmektedir.
3. Araştırma için geliştirilen veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirmeyi sağlayacak yeterli ve geçerli bilgileri yansıtacak niteliktedir.

1. 5. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, çeşitli üniversitelere bağlı sekiz MYO GTP ile sınırlıdır.
2. Araştırma, 2005–2006 Öğretim Yılında MYO GTP ikinci sınıflarında öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
3. Araştırma, 2005–2006 Öğretim Yılında MYO GTP görevli öğretim elemanları ile sınırlıdır.

1. 6. TANIMLAR

Meslek Yüksekokulu: Üniversitelere bağlı teknik, iktisadi ve idari bilimler, sağlık, sanat ve sosyal alanlar ile ilgili meslek elemanı yetiştiren ortaöğretim sonrası iki yıl süreli, dört yarıyılık ön lisans okullarıdır (Gezici, 1983).

Program: Bu çalışmada, GTP anlamı taşımaktadır.

Tekniker: Endüstride, profesyonel mühendis veya yönetici ile işçi arasında görev yürüten, belirli tasarım, etüt, plan ve proje yapan, üretimi sevk ve idare eden, uygulamadan sorumlu, MYO teknik bölüm mezunu elemandır (Kurtaslan, 1991).

Meslek Lisesi: Bu çalışmada, Endüstri Meslek Liseleri resim, grafik bölüm mezunlarını kapsamaktadır.

Genel Lise: Bu çalışmada MYO, GTP öğrenim gören Endüstri Meslek Liseleri resim, grafik bölümü harici mezunlarını kapsamaktadır.

Grafik Sanatçısı: Kaligrafi sanatçılarının, baskı ustalarının ve zanaatçılarının geleneğini sürdüren bir meslek adamıdır.

Grafik Teknikeri: Grafik sanatçısına teknik konularda yardımcı olan, Grafik ürünlerinin oluşum sürecinde, birçok aşamada farklı görevler alan ara eleman.

Grafik Tasarım: Biçim, desen veya çizgiler ile gösterme, mesaj iletmek ya da bir ürün ya da hizmeti tanıtmaktır.

Öğretim Elemanı: Bu çalışmada, GTP'nda ders veren öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve okutmanı kapsamaktadır.

Sanat: İnsan ile doğada ki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir (Artut, 2004: 18).

Sanat Eğitimi: İnsanı özgürleştirip kendini ve dış dünyayı tanımasını sağlayan, yaratıcılığı geliştiren bir eğitim biçimidir.

1. 7. KISALTMALAR

MYO: Meslek Yüksekokulu

ML: Üç veya dört yıl öğrenim süreli meslek lisesi

GL: Üç veya dört yıl öğrenim süreli genel lise

GTP: Grafik Teknikerliği Programı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II

2. LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konuyla ilgili literatür incelemesi yapılmış; temel kavram ve terimler üzerinde durulmuştur.

2. 1. TEMEL KAVRAMLAR

2.1. 2. Grafik Sanatlar

Grafik sanatlar; sanatın en önemli dallarından birini teşkil eder. Resim, heykel, mimari, fotoğraf gibi plastik sanatlar ya da görsel sanatlar diye tanımlanan grubun içerisinde yer almaktadır. Grafik sanatlar, reklâm, fotoğraf, yazı ve diğer görsel alanlarda grafik baskı, resim ve grafik iletişimi amacıyla tasarım ve modellemeleri kapsar. Grafik sanatının çok önemli ayağı olan grafik tasarım, görsel bir iletişim sanatıdır. En önemli işlevi, bir mesaj iletmek ya da bir ürün veya hizmeti tanıtmaktır. Grafik sanatların amacı; insanın salt estetik zevklerinin gelişmesine, giderilmesine araç olmak değil, onun günlük yaşamında karşılaştığı hemen tüm sorunlarının, ihtiyaçlarının giderilmesinde çözüm önerici, uyarıcı, bilgilendirici rolü ile yardımcı olmak, katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda grafik sanatlar, haberleşme, ulaşım, eğitim, sağlık, endüstri, ekonomi, ticaret, yönetim, uluslararası ilişkiler ve kültür gibi pek çok alana hizmet etmektedir (Bölükbaşı, 2006).

Çağdaş yönelim ve ihtiyaçlardan doğan grafik tasarımı eğitimi ülkemizde lisans düzeyinde güzel sanatlar fakültelerinde, ön lisans düzeyinde ise MYO GTP verilmektedir. Başlangıçta, resim sanatının geleneklerine sahip olmakla birlikte, sadece bir sanat dalı olmaktan öte, çeşitli ihtiyaçlara çözüm üretmeyi amaç edinen bir tasarım alanı olarak grafik eğitiminde uygulama etkinliklerine büyük ağırlık verilmektedir. İçinde bilgisayar teknolojisinin olanaklarını da barındıran pek çok yeni tekniğin kullanım zorunluluğu, grafik eğitimi verilen kurum ve bölümlerini, sanat eğitimi verilen diğer alanlardan köklü bir biçimde ayırmaktadır. Günümüzde GTP’da okutulan dersler, genel kültür derslerinin yanı sıra temel sanat eğitimi, fotoğraf, yazı, teknik resim, estetik, sanat tarihi, çağdaş sanat, tasarım

psikolojisi, sanat sosyolojisi, tasarım teori ve yöntemleri, grafik-tasarım uygulama, tanıtma grafiği gibi kuramsal ve uygulamalı derslerdir (www.okulpdr.net).

Grafik sanatlar alanında eğitimci, sanatçı ve teknik eleman yetiştirilirken günümüz şartları ve piyasa istekleri dikkate alınarak ülke ekonomisine katkıları araştırılarak programlar düzenlenerek eğitim verilmelidir. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, o ülkede yayınlanan sanatsal faaliyetlerin yanı sıra kullanılan reklâmlar, afişler, illüstrasyonlar, animasyonlar, çizgi filmler, endüstriyel tasarımların gücüne ve kalitesine göre de nitelendirilmektedir. Halkın günlük yaşamının her alanında ve her anında yoğun bir biçimde görmeye alıştığı hatta takip ederek eleştirebildiği durumlar haline gelmiştir. Çünkü grafik sanatlar içinde büyüyerek ve gelişerek yaşadığı hal ile iç içe olan bir sanattır.

Sanatçıların yaptıklarını çoğaltma, yayma daha geniş halk kitlelerine ulaşma arzusu gibi istekleri doğrultusunda özellikle baskı alanındaki teknolojik gelişmelerin paralelinde resim sanatının içerisinden ayrılarak tek başına bir sanat dalı haline gelen grafik sanatlar, kendi alanında gelişim gösterirken beraberinde baskı sanatını da geliştirmiş, hatta gelişime zorlamıştır.

Günümüzde, grafik sanatlarda genel anlayış, “yap kullan ve at” halinde görülmekte, günlük ihtiyaçların kullanımı ve tanıtımı şeklinde algılanmaktadır. Bu durum, reklâm grafiğinin sanatsal değerine gölge düşürmektedir. Burada önemli bir gerçek de, grafik sanatçıları yaratıcı düşüncelerini uygulamaya aldıkları andan itibaren sanatın diğer bütün kollarına gereksinim duymalarıdır. Grafik sanatı, sanatın en fazla fotoğraf, zanaatın ise matbaacılık alanıyla çalışmalarını iç içe götürmektedir. Yani bir grafiker aslında baskı sanatının da tüm inceliklerini ve ustalıklarını bilmeli ve uygulayabilmelidir. Çünkü iyi bir grafiker özgün grafik sanatları alanında çalışırken tıpkı bir ressam gibi hareket eder ve düşüncesini baskı alanının fotoğrafı, şablon, düz, çukur veya yüksek baskı çeşitlerinden biriyle ifade eder. Grafiker, fotoğrafı ve şablon baskıyı hem özgün çalışmalarında hem de etkin olarak reklâm grafiği alanında kullanabilmektedir (Yurdakul, 2006).

2.1. 3. Grafik Sanatlarının Tarihi Gelişimi

Grafik tasarım terimi, ilk kez 20. yy. ilk yarısında metal kalıplara oyularak çizilen ve daha sonra da çoğaltılmak üzere basılan görsel malzemeler için kullanılmıştır. Daha önceden

de değinildiği gibi, grafik sanatlar, sanat olarak ele alındığında tarihi insanlık tarihi ile eş olarak ele alınabilir. Bu anlamda, Avusturya'da Willedorf'ta bulunan ve boyu 11,5 cm. geçmeyen kadın heykelciği (Willedorf Venüs'ü) Paleolitik dönemin en bilinen sanat yapıtıdır ve yaklaşık olarak 25–30.000 yıllıktır. Arkeolojik verilere göre bu heykel en eski sanat biçimidir (Bektaş, 1992).

Grafik sanatlarının asıl gelişimi, Endüstri Devrimi sonrasında sosyal ve ekonomik yapıda meydana gelen değişimler sonucu başlayan şehirleşme ve kitlesel üretiminin başlamasına dayanır. Fransız Devrimi sonrası eğitimin yaygınlık kazanması ve bunun sonucunda kitap ve diğer basılı yayınlara talebin artması, grafik iletişimini gündeme getirmiştir. Böylece, teknoloji ve grafik imgeler, kitlesel üretimin bir parçası haline geldi. Bu hızlı akım, kitle iletişimini sonuç vermiş ve böylece üretimde yayıncılık, reklâm ve afiş tasarımlarda da hızlı gelişmeler başlamıştır.

2. 1. 4. Türkiye’de Grafik Eğitimi

Rönesans'ın Avrupa kültür yaşantısına kazandırdığı değerler, 18. y.y. başlarından itibaren Osmanlı toplumunu da etkilemeye başlamıştır. Bazı Osmanlı aydınları Batı'daki bu uyanışın farkındaydı ve bu yeniliklerin Osmanlı toplumuna aktarılması görüşündeydiler. Lale Devri ile beraber ilk Türk basımevi de 1727 yılında İbrahim Müteferrika ve Sait Çelebi tarafından kurulmuş oldu. İlk Türk basımevi de 1727 yılında kurulmuş olsa da aslında Türk topraklarına ilk matbaa Gutenberg'den 43 yıl sonra, 1493 yılında Türkiye'ye yerleşen Museviler tarafından kurulmuştur (Aslıer, 1983).

Türkiye’de grafik tasarım alanında uzmanlaşma Cumhuriyetin ilanından sonra başlamıştır. 1920’lerde Münif Fehim, İhap Hulusi ve Kenan Temizan, kitap kapağı, afiş ve basın ilanı alanın da yaptıkları nitelikli çalışmalar ile Türk grafik tasarımına öncülük etmişlerdir (Yılmaz, 1987).

Türkiye’de grafik tasarım eğitimine ilk kez 1933 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’nde Mithat Özer öncülüğünde açılan afiş atölyesinde başlanmıştır. Bu okul daha sonra 1957 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu olmuştur. Bu okulun amacı endüstriyel sanatlar ve tasarım alanında öğrenim görmüş uzmanlar yetiştirmektir. Bu okulun kuruluş aşamasında birçok Alman öğretim üyesi görev alarak Türkiye’nin ihtiyaçları doğrultusunda,

grafik, iç mimari, tekstil, seramik ve dekoratif resim olmak üzere beş ayrı alanda eğitim ve öğretimini sürdürmüştür. 1982 Yılında uygulamaya konulan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile güzel sanatlar ve tasarım dallarında eğitim veren kurumlar üniversite statüsü içine alınmıştır. Böylelikle lisans düzeyinde eğitim veren bu kurumlar 1982'den sonra lisansüstü düzeyde eğitim görme ve akademik kariyer yapma olanakları doğmuştur.

Grafik tasarımın yaygınlaşması ile Türkiye'de yaratıcı özelliklere sahip, nitelikli tasarımcılar yetişmeye başlayarak, afiş, amblem, broşür, kapak tasarımı, etiket, basın ilanı, TV grafiği gibi alanlarda başarılı çalışmalar yapılmıştır.

2. 1. 4. 1. Mevcut Durum

Ülkemizde son yıllarda oldukça değer gören grafik sanatların potansiyel ihtiyacını karşılamak üzere öncelikle grafik eğitimi, ortaöğretim kurumlarımızın Kız Meslek Liselerinde, Endüstri Meslek Liselerinde, Güzel Sanatlar Liselerinde mevcut olan Grafik alanı bölümüyle başlamaktadır. Lisans düzeyinde ise Güzel Sanatlar Fakültelerinin Grafik Bölümü, ön lisans düzeyinde de MYO GTP, grafik alanına insan gücü yetiştirmektedir.

Grafik alanında eğitim veren kurumlar arası geçiş ve öğrenci kaynağı konusu GTP bağlamında ele alındığında mevcut uygulama şöyledir: ML Grafik/Grafik Sanatlar, Tasarım ve Teknolojisi bölümlerini bitirenler, MYO GTP'na sınavsız geçiş için başvurabilirler. Gereken koşullara sahip oldukları takdirde yerleştirilebilirler. Meslek liselerinin sınavsız geçiş için belirlenen bölümleri dışındaki bölümlerden ya da liselerden mezun olanlar/olacaklar ise sınavsız yerleştirme sonunda kontenjan kalırsa ek yerleştirme ile açık olan programlara isteklerine ve ÖSS puanlarına göre yerleştirilmektedirler. Bunun için isteklilerin ÖSYM Başkanlığınca yapılan Öğrenci Seçme Sınavına (ÖSS) girmeleri ve yeterli "Eşit Ağırlıklı" (EA) puanı almaları gereklidir. İki yıl, dört yarıyıl süreli programlardan mezun olanlar, "Grafik Teknikeri" unvanı ile kamu ya da serbest piyasada çalışma imkânı bulabilmektedirler. GTP öğrencilerinden programını başarı ile bitirenler, ÖSYM tarafından yapılan Dikey Geçiş Sınavı' da başarılı oldukları takdirde "Fotoğraf, Fotoğraf ve Video, Grafik, Grafik Öğretmenliği, Grafik Sanatları ve Grafik Tasarımı" lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler (<http://www.msxlab.org>).

2. 1. 5. Grafik Teknikerliği

Türkiye’de grafik teknikerliği eğitimi, çeşitli üniversitelere bağlı MYO’nın Grafik Programlarında verilmektedir. Bu programları bitirenlere “Meslek Elemanı” unvanı verilir. Mezunlar, “Grafik Sanatçısı” unvanı ile görev yapmaktadırlar. Bu programların öğrenci kaynağı ML’nin ilgili bölümleri ile GL mezunlarıdır. Bu öğrencilerden ilgili programı başarı ile bitirenler, ÖSYM tarafından yapılan Dikey Geçiş Sınavı’ da başarılı oldukları takdirde “Fotoğraf, Fotoğraf ve Video, Grafik, Grafik Öğretmenliği, Grafik Sanatları ve Grafik Tasarımı” lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler. Grafik programını bitirerek “Meslek Elemanı” veya grafik teknikeri unvanıyla, baskı resim bölümlerinde, reklâm şirketlerinde, matbaa gazete ve basımcılıkta, müzelerde ve resmi ve özel televizyon kurumlarında grafik çalışabilecekleri gibi mezunlar kendi iş yerlerini de açabilirler. Kamu sektöründe görev alan grafik teknikerleri ise, 657 sayılı Devlet Memurluğu Kanununa göre 10.derecenin 1. kademesinde işe başlatılırlar (www.msxlab.org).

Grafik teknikerlerinin görevi çalıştıkları kurum ve alanlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Genel anlamda tekniker şu şekilde tanımlanır: Tekniker, çalışma alanındaki görevi itibariyle üst düzey yönetici ve/veya mühendis ile usta/kalifiye işçi ve teknisyen arasında bulunan teknisyenden daha fazla teorik bilgiye mühendis den daha fazla uygulama becerisine sahip bir ara teknik elemandır. Bu vasıflardaki bir eleman bazı küçük veya orta büyüklükteki işletmelerde liderlik ve yöneticilik rolünü üstlenebilir (www.OTO_giris.doc).

Özel sektörde ise, teknikerin görevi şu şekilde ifade edilebilir: Grafik teknikeri, grafik tasarımcısı veya kendisinin laboratuvar ve stüdyo ortamında yaptığı tasarımları baskıya hazırlar. Tasarladığı grafiksel çalışma doğrultusunda stüdyoda ya da uygun mekânda fotoğraf çekimi yapar veya yaptırır. Müşteri talep ve beklentileri doğrultusunda oluşturduğu tasarımları müşterilerine gösterir ve onayını alır. Çalıştığı kurum veya şirkete bağlı olarak tekniker, bazı küçük veya orta büyüklükteki işletmelerde liderlik ve yöneticilik rolünü üstlenebilir. Ayrıca, grafik teknikerleri, baskısı yapılacak tasarımları baskıdan önce kontrol eder Grafik programını bitirenler, baskı resim bölümlerinde, reklâm şirketlerinde, matbaa gazete ve basımcılıkta, müzelerde ve resmi ve özel televizyon kurumlarında grafik çalışabilecekleri gibi mezunlar kendi iş yerlerini de açabilirler (www.okulpdr.net).

Grafik teknikerliği programında iki yıl ve dört yarıyıl boyunca okutulan dersler şunlardır.

a) Genel Kültür Dersleri:

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili ve Edebiyatı, Yabancı Dil,

b) Zorunlu Meslek Dersleri:

Temel Sanat Eğitimi, Desen, Mesleki Temel Tasarım, Fotoğraf, Yazı-Tipografi, Bilgisayar Programları, Perspektif, Kültür ve Sanat Tarihi, Bilgisayarda Görüntü İşleme, Görsel İletişim, Baskı Teknikleri, Matbaa ve Matbaa Teknolojileri, Masaüstü Yayıncılık, Grafik Üretim Teknikleri, Reklâm Stratejileri, Grafik Sanatı Tarihi, Ambalaj Tasarımı, Multimedia, Tasarım Stüdyo, Bilgisayar Destekli Tipografi, Proje, Sanat Etkinliklerini İzleme,

c) Seçmeli Dersler:

Estetik, İllüstrasyon, Sanat ve Çevre, Sanat Etkinliklerini İzleme, Portfolyo Tasarımı, İnsan İlişkileri ve İletişim, Sanat Felsefesi, Animasyon, Web Tasarımı ile Diksiyon dersleri okutulmaktadır (<http://www.iskur.gov.tr>).

2. 1. 6. Sanat Eğitimi

Son yıllarda eğitimin, bireyin doğuştan getirdiği potansiyellerini en üst düzeyde geliştirecek fırsatlar sunma boyutu ön plana çıkmaktadır. Bu durum, bireyin bütün yönlerden tümleşik olarak gelişmesi bakımından büyük önem arz eder. Bu noktada, zihinsel ve fiziksel gelişimin tamamlayıcı olarak ve bir anlamda da duyuşsal gelişime zemin teşkil etmek üzere sanat ve estetik eğitimi çok önemlidir.

Sanat, insana özgü, yapay bir olgu ve olay olarak tanımlanırken; sanat eğitimi, insanı özgürleştirip kendini ve dış dünyayı tanımasını sağlayan, yaratıcılığı geliştiren bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde, sanat eğitiminin genel eğitim içerisinde, genel eğitimi tamamlayıcı bir boyut olarak ele alınma eğilimi giderek artmaktadır.

Sanat, insana özgü, yapay bir olgu ve olay olarak ele alındığında, sanat eğitimi de, tarihini de insanlık tarihine kadar götürülebilir. Bu anlamda, mağara resimleri, taş, ağaç ve pişmemiş kil v.b. çeşitli malzemeleri kullanarak farklı ürünler ortaya çıkaran ilk insanlar aslında ilk sanatçılar olarak kabul edilebilir. Hatta mağara resimlerindeki betimlemeler ve stilizasyonların, günümüz amblem ve simge tasarımlarının gelişmesinde önemli katkılar

olduğu düşünölmektedir. İlk insanların, bu sanatları, yakınlarına öğretme çabaları da ilk sanat eğitimi olarak değeriendirilebilir.

2. 1. 7. Reklâm ve Reklâmcılık

Reklâm sektörü, her düzeydeki grafik iş gücünün ana çalışma alanlarından birisidir. Konu grafik teknikerliği bağlamında ele alındığında, özellikle son yıllarda reklâmcılığın grafik teknikerlerinin ana çalışma anaları arasına girdiği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla grafik mesleğini bütün boyutlarıyla anlayabilmek için, reklâm ve reklâmcılık üzerinde durulmasında yarar vardır.

Reklâm kısaca, rekabet koşulları altında işletmelerin ürettikleri veya sattıkları mal ya da hizmetler için piyasada daha fazla pazar payı oluşturmak, kârlılıklarını artırmak, müşterilerin ilgisini çekmek ve ihtiyaçlarını karşılayan mallar arasında seçim yapmasını etkilemek için söz konusu malla ilgili izlenim yaratma faaliyetlerinin tümüne denir. Ayrıca reklâm, bir pazarlama fonksiyonudur. Klasik reklâmcılık anlayışı basın ve yayın imkânları ile sınırlı iken modern reklâmcılıkta müşteri tercihlerini etkilemek için her türlü yöntem yaratıcılığın sınırlılıarı zorlanarak denenmektedir (www.odevturk.com). Reklâmcı ise, Seçim (1992) tarafından “inandırma yeteneği güçlü, görüşlerini açık bir dille anlatabilen, bunları rahatlıkla yazabilen, kültür düzeyi yüksek kişi ” olarak tanımlanmaktadır.

Reklâm kavramını anlayabilmek ve grafik sanatlarıyla ilişkisini kurabilmek için reklâm tarihine bakmakta yarar vardır. Reklâmın tarihi, insanlar arasındaki ilk iletişimin ve alış verişin ortaya çıkmasıyla başlar. Bu bilgi, İngiltere’de ki British Museum’da papirüse yazıldığı sanılan bir çeşit duyuru olarak kabul edilen ve M.Ö. 3000’li yıllarına dayanan bir belgeye dayandırılır. Fakat günümüz reklâmcılığının 1450’de Gutenberg’in matbaayı icadı ile başlamak daha doğru olur. Reklâmcılığın ilk basılı örneği ise 1480 yılında William Caxton isimli bir matbaacının bastığı kitapları satamayınca, kilise ayinlerinde dağıttığı, bu kitaplarını tanıtan ilanlarıdır. Reklâmcılığın ata yurdu sayılan ABD’de bu belgelerin yeri otellerin ve eğlence kulüplerinin etrafında bulunan açık hava panolarıdır. Reklâmcılık asıl gelişmeyi medyaya paralel olarak gazeteciliğin altın çağı olarak nitelendirilen 1835 yılından sonraya rastlar ve 1842’de ilk reklâm ajansı faaliyete geçer. 1920’lerde radyo, 1950’lerde ise TV’nin yaygınlaşarak kullanılması reklâmın ve reklâmcılığın önemini daha da artırarak günümüze ulaştırmıştır (Seçim, 1992).

Reklâmcılığın Türkiye serüvenine bakacak olursak, ülkemizde ise reklâmcılık, diğer ülkelerde olduğu gibi medyanın gelişimine paralel olarak gelişim göstermiş olduğu görülmektedir. İlk ticari anlam taşıyan reklâm ürünü 1860 yılında yayına başlayan Tercüman-ı Ahval gazetesinde yer alan bir kasa ilanıdır. Tercüman-ı Hakikat, Servet-i Fünun, İkdâm gibi gazetelerde de reklâm örnekleri yayınlansa da, A.B.D ve Avrupa kadar başarı sağlanamamıştır. Bunun başta gelen sebepleri, toplumda okuryazar oranının düşük oluşu, basın hürriyetindeki kısıtlamalar ve reklâm ücretlerinin yüksek oluşudur. Reklâmcılığımızın gelişiminde medyaların gelişimi, ticari hayatın canlılığı ve en önemlisi de reklâm veren kuruluşlardır. 1930'lu yıllarda İstanbul'da Burla Biraderler müessesinde reklâm işlerinden sorumlu müdür olarak çalışan Sedat Simavi'den sonra Guy Scialom görev yapmıştır. Guy Scialom 1944 yılının başında Grafika isimli bir reklâm bürosu kurmuştur. Günümüzün en saygın reklâm kuruluşlarından biri olan Grafik-Lintas'ın başkanı ise Guy Scialom'un oğlu Sedat Scialom'dur. Aynı yıl Eli Acıman da Faal Reklâm Bürosunu kurarak reklâmcılık mesleğine atılmıştır. Daha sonra ise özellikle bankacılık sektörünün öncülüğünde 1960' yıllardan sonra yavaş, yavaş kişilik kazanan milli sanayimizde reklâm sektörümüzün gelişiminde ve şekillenmesinde etkili olmuştur. Ülkemizde reklâmcılığın bir meslek haline gelmesi ise ancak 1961 yılında 195 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile başlar. Bu kanun ile reklâmı tekelden kurtararak gazetelerin kapılarını reklâm kuruluşlarına açmasıdır. Böylelikle reklâm ajansları eleman arayışı içerisine girerler. 1970'li yıllarda ise reklâmcılık geçerli bir meslek dalı olarak ciddiyet kazanmaya başlar (Seçim, 1992).

Günümüzde reklâm sektörünün Türkiye ekonomisi içindeki yeri ve önemi özellikle dışa açık politikaların uygulandığı 80'li yıllardan itibaren artmaya başlamıştır. Türkiye Reklâmcılar Derneği verileriyle, iç pazarda, 2000 yılı itibariyle 1 Milyar 350 milyon dolar ciroya ulaşılmıştır. Bu harcamaların neredeyse tamamı İstanbul merkezli ve önemli bir kısmı yabancı ortaklı veya tamamen yabancı reklâm ajansları tarafından yönlendirilmektedir. Yurt içindeki yerel reklâmcılık aktörleri, İstanbul merkezli bu sektörün oldukça dışında kalmışlardır (Şen, 2002).

Günümüzde reklâm sektörüne e- reklâmla yeni bir boyut eklenmiştir. Bu durum genelde sektörü, özelde ise, fotoğrafçılığı önemli ölçüde etkilemiştir. Sonuç olarak reklâm sektörünün sayısal ve niteliksel açıdan günümüzde önemli sorunlar yaşamaktadırlar.

2. 1. 8. Grafik Sanatlarının Önemi

Sanat, toplumlar üzerindeki en etkili argümanlardan birisidir. Grafik tasarımın bu anlamda özel bir yeri vardır. Çünkü grafik sanatı içinde büyüyerek ve gelişerek yaşadığı halk ile iç içe olan bir sanat olup, yaşamın her alanında yer almakta, her alandaki ürünlerin tanıtımını yaparak günlük yaşamın bir parçası olmaktadır. Örneğin, afişler, illüstrasyonlar, animasyonlar, çizgi filmler, endüstriyel tasarımlar, günlük yaşamının ayrılmaz parçaları olan ve İçmeli'nin tanımıyla "kitlelere plastik sanatlar yoluyla mesaj veren" iletişim araçları haline gelmişlerdir (Yılmaz, 1987).

Bugün günlük yaşamımızı kolaylaştıran sayısız ürün grafik iletişim yoluyla bize sunulmaktadır. Üretim ve tüketimin omurgası haline gelmiş olan bu tanıtım faaliyetleri yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Tüketim alışkanlığımızı, yirmi dört saat çevremizi saran afişler, billboardlar, tanıtım kampanyaları, pankartlar ve promosyon eşyalarından ayrı düşünemeyiz. Ayrıca, grafik tasarım ürünleri birer sanat iletişim aracı olarak duygusal yönlerimiz ve sosyal statümüz üzerinde de etkidir.

Bugün basılı medya, bilişim ortamı, kitle iletişim araçları ve yüz yüze iletişimin de gündemde olduğu bu alanlarda görsel imgeler çok daha fazla yer almaktadır. Görsel imgeler rekabetçi bir ortamda başarılı konseptler ve doğru stratejilerle etkili olmaktadır. Böylesine etkili görsel imgeleri destekleyen mesajın hedef kitleyi gözünden yakalamasını sağlayan sloganları, tipografik tasarımları ve metinleri yaratanlar, kuşkusuz iletişim tasarımcıları, medya plânlamacıları, art direktörler ve grafik tasarımcıları dediğimiz yaratıcı beyinlerdir (<http://cumhuriyet.kulturturizm.gov.tr>)

2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Program değerlendirme, bir anlamda sistematik bir Ar-Ge projesidir. Program değerlendirme çalışmasında birinci adım problemin saptanması, ikinci adım ilgili literatürün incelenmesidir. Literatür taraması geçmiş deneyimler ışığında araştırmacıya önemli bilgiler sağlarken, zaman kaybını en aza indirir (Travers, 1978 Akt. Akpınar, 1998:21).

Eğitimde program değerlendirme çalışmaları, merkezi bir konuma sahiptir. Özellikle MEB'nın son yıllarda eğitimde yeniden yapılanma çalışmalarını programlar üzerine yoğunlaştırması, program değerlendirme araştırmalarına hız katmıştır.

Türkiye'de program geliştirme alanında pek çok çalışma yapılmıştır. Literatürde grafik teknikerliği programlarının değerlendirilmesi ile doğrudan ilgili çalışmalara ulaşılamamışken; grafik sanatları ve grafik tasarımı konularında azımsanmayacak sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Ancak bu çalışmanın konusu program değerlendirme olduğundan, burada araştırmanın konusuyla bağlantılı olarak, ağırlıklı olarak yükseköğretim düzeyinde ve mesleki-teknik eğitim programları üzerinde yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Konu ön lisans olunca, kuşkusuz ilk göze çarpan çalışmalardan birisi, Karasar'ın (1981) yaptığı "Ön lisans Eğitimi ve Teknik Eğitimde Uygulanabilirliği" isimli çalışmadır. Bu çalışmada Karasar, ön lisans eğitiminin tarihi gelişimini dünya ve Türkiye bağlamında ele alarak çeşitli kesimlerin görüşlerine dayalı olarak mevcut durum ile yaşanan sorunları çok başarılı bir şekilde ortaya koymuştur. Araştırma, Türkiye için uygun bir ön lisans modeli ortaya koyarak sonuçlanmıştır.

Gezici (1983), "Teknik Eğitimin Dünü, Bugünü ve Geleceği" isimli çalışmasında ara elemanların yetiştirilmesi gereği üzerinde durmuştur. Bu çalışmanın en önemli boyutu, meslek hiyerarşisinde teknikerin yerine yönelik yaptığı saptamalardır.

Özen (1991), "Tekniker Eğitiminin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri" isimli çalışmasını anket yöntemiyle yürütmüştür. Çalışmada, işletmelerin %61'inin tekniker yetiştiren kurumlardan kalifiye eleman yetiştirme beklentisi içinde olduğunu ve %71'inin bu okulları tanımadığı ve tekniker çalıştırmadığı belirlenmiştir. Çalışma ayrıca öğrencilerin bu okullara isteksiz geldiğine vurgu yapılmış ve donanım ile üniversite-sanayi işbirliğinin eksikliğine değinilmiştir. Bu çalışmanın üzerinden 15 yıla yakın bir zaman geçmiş olmasına rağmen, MYO'nın bugün de aynı sorunları yaşaması dikkat çekicidir. Bu durum, tekniker yetiştirme işinin Türkiye'de her zaman sorunlu olduğunu düşündürmektedir.

Mesleki ve teknik eğitimde ön lisans uygulaması konusunda kapsamlı bir çalışma da Kavak (1992) tarafından yapılmıştır. "MYO'ları Değişim ve İş Hayatıyla İlişkiler" isimli bu çalışmada MYO, çeşitli boyutlarıyla incelenmiştir. Çalışma 76 MYO üzerinde anket yoluyla

gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, MYO'nun değişim süreci yaşadığı belirlenmiş ve etkili bir öğretim için şu önerilere yer verilmiştir: Buna göre MYO'nun;

1. Endüstriyle bağları güçlendirilmelidir,
2. Staj uygulamaları istenilen düzeyde değildir,
3. Fiziki imkânları geliştirilmelidir,
4. Endüstride çalışanlardan eğitim için yararlanılmalı,
5. Bu okullar, özel sektör tarafından da açılabilir.

Kavak'ın belirtmiş olduğu sorunlardan sadece özel sektörün MYO açması aşılabilmiş olması ve diğer sorunların tamamının bugün de yaşanıyor olması, tekniker yetiştirme sorunlarının teşhis edilmesi aşamasının geride kaldığı, çözüm iradesi yokluğu aşamasına geldiğini göstermektedir.

Akpınar'ın (1992), yaptığı "MYO'nda Meslek Lisesi ve Genel Lise Çıkışlı Öğrencilerin Başarılarının Karşılaştırılması" isimli çalışma, tekniker yetiştirme programlarının diğer bir boyutuna dikkatleri çekmektedir. Nitekim bu sorun bu gün de sürmekte ve bu çalışmada da buna dayalı sorunların yaşanmaya devam ettiği belirlenmiştir. Çalışmada, MYO'nda iki farklı kaynaktan gelen öğrencilerin aynı programda eğitime tabi tutulmalarının öğretimin hangi düzeyde başlayacağı sorununa yol açtığına dikkat çekilmiştir.

Arslan (1992), konuyla ilgili yaptığı çalışmada, MYO'nun örgütsel sorunlarına eğilmiştir. Bu çalışmada programlarla ilgili olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: MYO programları, daha çok yabancı uzmanlar tarafından hazırlanmaktadır. Eğitimde araç-gereç kullanımı istenilen düzeyde değildir, öğretim elemanlarının ders yükü fazladır ve stajlar fonksiyonel değildir.

Ünal (1996), "MYO'ları Mezunlarının İstihdamı" başlıklı çalışmasında, konunun istihdam boyutuna odaklanmıştır. Anket yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Teknik branşlarda mezunların %33,7'si mesleğinde iş bulamamaktadır. Mezunların %83'ü iş doyumundan yoksundur, %73'ü de başka bir iş bulamadığı için mevcut işte çalışmaktadırlar. Bunun nedeni öğrencilerin %15'ine göre okulların tanıtım problemi, %40'ına göre ücret düşüklüğü ve %30'una göre de gelecek garantisi olmamasıdır.

Ünal'ın MYO için bugün de geçerli önerileri şöyle özetlenebilir:

1. MYO, gelişigüzel açılmamalı,
2. MYO Programlarının %40'ı teorik, %60'ı uygulamalı derslerden oluşturulmalı,
3. MYO, istihdam alanları ile ilişkilendirilmeli,
4. MYO, nitelik bakımından yeniden yapılandırılmalıdır.

Bu önerilerden sadece MYO'nun açılması gelişigüzel olmamalı kriteri bugün çözüme kavuşturulmuş gibi görünmektedir. YÖK, MYO açılmasını belirli kriterlere bağlayarak, her ilçe ve hatta kasabada birkaç bölümden oluşan MYO'nun açılmasını engellemeye çalışmış olsa da, bu okulların üniversite senatolarınca açılabilmesi, sosyal ve politik talepler nedeniyle bu kriterin uygulamada delindiği bilinmektedir. Oysa sanayiden kopuk olarak sadece talep üzerine açılan küçük çaplı MYO'nun eğitim niteliği bir yana, cari giderleri de yükseköğretimde önemli bir sorundur. Yapılması gereken bu küçük çaplı MYO'nu belirli sanayi merkezlerinde birleştirme yoluna giderek, eğitim niteliğinin artırılması ve giderlerinin sınırlandırılması olmalıdır.

Akpınar'ın (1998) yaptığı, "MYO Makine Programı Malzeme Dersi Programının Değerlendirilmesi" isimli deneysel doktora çalışmasında programın etkililiği araştırılmıştır. Ayrıca sorunlarla ilgili anketin de uygulandığı çalışmada programın etkililik derecesi %50'nin altında bulunmuştur. Öğrenciler programın kısmen hedefe ulaştığı, programın kısmen anlaşıldığı ve programın teknikeri mesleğe hazırlamada yetersiz olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Öğrenciler, program içeriğini kısmen yeterli bulunurken bu içeriğin öğrenci düzeyine uygun olmadığını, programın teorik-uygulama şeklini uygun olmadığını ve program hazırlanırken öğrenci ihtiyaçlarının kısmen dikkate alındığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Akpınar, çalışma sonunda şu önerilere yer vermiştir:

1. MYO programları yeniden yapılanmalıdır,
2. MYO programlarının uygulama sonuçları YÖK, MEB, üniversite ve işverenlerden oluşan bir komisyon tarafından izlenmeli,
3. MYO programları istihdam sağlayacak şekilde sürekli geliştirilmelidir,
4. MYO teknik programlarının hedeflerine paralel olarak donanım zenginleştirilmelidir,
5. MYO öğretim elemanlarının pedagojik ihtiyaçları giderilmelidir,

Selamet (1995), ‘Grafik Tasarım Ögesi Olarak Tipografi’ isimli çalışmasında GTP’da öğrenim gören ve grafik tasarımın en önemli elemanı olan harflerin tarihsel gelişimi ile beraber bir tasarımda kullanılan harflerin karakter ve diziliminin önemi üzerinde durmuştur. Kitle iletişim araçlarında özellikle afiş, gazete, dergi vb araçlarda kullanılan harflerin punto, karakter seçiminin izleyiciyi veya tüketiciyi etkilemesi üzerinde durmuştur. Bir grafik tasarımcısının kurumsal kimlik hazırlarken dikkatle üzerinde duracağı en önemli ayrıntı o kurumun ismini oluşturan harflerdir.

Grafik eğitiminin içerisinde yer verilen yazı tasarımı ve tipografi eğitiminin de tipografi konusunda yaşanan hızlı gelişime ayak uydurması gerektiğini belirtmiştir. Varolan uygulama tipografi ve grafik tasarımını birbirinden ayıran bir nitelik gösterdiğine dikkat çekerek, grafik tasarımın bir ögesi olan tipografi teorik bilgisinin artırılması gerekliliğini savunmuştur. Selamet çalışmasında sonuç olarak, harflerin kullanımı için ‘Tipografi grafik tasarımın yarısıdır’. Diyerek yazılımanın önemini belirtmiştir.

Yılmaz’ın (1987), yapmış olduğu ‘Grafik Sanatı ve Yardımcı Grafikerlik’ başlıklı yüksek lisans çalışmasında, özellikle yardımcı grafikerlik (grafik teknikeri) mesleğinin önemi ve gerekliliği üzerinde durmuştur. Yılmaz, grafik teknikeri kavramını yardımcı grafiker olarak nitelmiştir. Ayrıca yine bu çalışmasında, grafik teknikerinin yapması gereken işleri ve aldığı eğitime değinerek niteliklerini belirtmiştir. Kız meslek liselerinin bünyesinde bulunan resim bölümlerinin ders programlarının küçük değişiklikler ile grafik tasarım alanında ki ihtiyacı ortadan kaldırılacağını savunmuştur.

Büyükyapıcı (2002), ‘Grafik Sanatlarda Sembolist Göstergeler’ isimli yüksek lisans tez çalışmasında, grafik tasarımın önemli bir özelliği ve ifade etme biçimi olan semboller üzerinde durmuştur. Büyükyapıcı, sembollerin gerek tarihsel sürecine dikkati çekmek, gerekse günümüz birey ve toplumunun sorunlarını simge- biçim ilişkisi içinde anlatabilmek olduğunu ifade etmektedir.

Aşıcıoğlu (2001) ‘Yazısız Karikatürlerin Grafik Sanatındaki Yeri, Yazısız Karikatür Uygulamaları’ isimli yüksek lisans tez çalışmasında, görsel kimlik ve iletişimin boyutları üzerinde durmuştur. Bir grafik sanatı olan karikatür de bu gelişmeler ışığında, önceleri başkaldırı amaçlı, yazılı resimlemeler iken, bu özelliğinden arınıp, yazının ve süslemelerin kaldırıldığı, grafik sanatlara özgü tekniklerin ve anlatım dilinin benimsendiği, çizgiyle

düşünen bir biçem halini almıştır demektedir. Karikatür, göstergelerden oluşan bir iletişim sanatıdır. Karikatürücü (gönderici), görsel imgelerle kodlama yapar ve mesajını farklı iletişim araçları ile topluma (alıcıya) ulaştırır. Toplumdan gelen tepki sonucunda karikatür kültürleri, kültürler de karikatürleri etkiler. İnsanoğlu varoldukça, iletişim olgusu ve buna paralel karikatür sanatı hep varolmuştur diyerek çizgilerin iletişim sanatına kazandırdıklarını anlatmaya çalışmıştır.

Atalay (2002) 'Özgün Baskı Resimde Teknolojinin Rolü ve Baskı Tekniklerinin Gelişimi' isimli çalışmasında özellikle bilgisayarların hayata katılımı ile her alanda olduğu gibi kültürel iletişimin temel öğelerinden olan sanat ve baskı tekniklerinde de büyük aşamalar kaydedilmiş olduğunu vurgulayarak bilgi aktarımını ve kitlelere ulaşımının hızından bahsetmektedir. Çalışma sonucunda Atalay şu sonuca ulaşmıştır: Sanat ve sanat ürünleri, teknolojinin gelişimi ile tek olma özelliğini ve ulaşılamazlığını kaybetmiş, bu gelişimle tek veya sınırlı sayıda insana ulaşmanın yerine kitlelere ulaşmayı hedeflemiştir. Bunun gerçekleştirilmesi de çoğaltılabilir sanat eserleri ile söz konusudur. Günümüz ticari ve sanatsal baskı resim teknolojisi büyük aşamalar kat etmiştir. Teknolojik anlamda sayısal baskı (digital printing) kullanımına gelinceye kadar kat ettiği yolu ele aldığı çalışmasında gelişimi yakalamanın ancak teknolojiye paralel alınacak eğitimle gerçekleşebileceği inancını savunmaktadır. Teknolojinin hakimiyetine karşılık günümüz koşullarında sanata yüklediği anlam ve önem geçmişle bağıntılı düşünüldüğünde daha köklü ve kapsamlıdır.

Ketizmen (1997) 'Grafik Teknolojisinde Bilgisayar Destekli Tasarım ve Grafik Eğitiminde Verimliliğe Etkileri' isimli yüksek lisans çalışmasında son yüzyılın en büyük teknolojisi devrimlerinden biri olarak kabul edilen bilgisayar teknolojisinin grafik iletişim sektöründe önemli bir dönüşüm sürecinin başlamasına dikkat çekmektedir. Son yıllarda hızlı bir gelişme gösteren grafik iletişim sektörü de, bilgi, kavram ve mesajın multimedya ortamında sunumuna yönelmiştir. Reklâmcılık sektörü bu ortamda görsel olgu alanımıza yeni sunumlar için arayışlar sürecine girmiştir. Tüm bu gelişmeler grafik tasarımcıların hazırlanacak bir grafik ürün için yaratıcılık ve becerilerini multimedyanın zengin boyutlarında geliştirmesini, görsel dilini daha doğru ve etkili biçimde kullanmasına olanak sağlamıştır.

Multimedya'nın görsel iletişim alanında tasarımcıya sunacağı teknolojinin grafik teknolojisi olduğunu ve grafik eğitiminde ilgili alan derslerinin multimedya ve bilgisayar grafiği teknolojisi ile yapılandırılmasının ne denli önemli olduğu görülmektedir. Bu kadar önemli ve hızlı gelişmelerin sonucunda bireye bilgisayar destekli bir programla

kazandırılmasının eğitimde verimliliğin artırılması bakımından ne denli önemli olduğunu tezinde uyguladığı deneysel anketlerle de kanıtlamıştır.

Buraya kadar bir kesiti sunulan ilgili araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde şu çıkarsamalar yapılabilir:

MYO teknik programlara yönelik yapılan program geliştirme çalışmalarına bakıldığında, genelde programın bir veya birkaç boyutunun ele alınıp, genelde görüş almaya dayalı olarak değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda, amaca yönelik, uygulamada karşılaşılan sorunlar bağlamında içerik ve öğretim stratejileri ile ölçme-değerlendirmeye bakarak değerlendirmelerin yapıldığı göze çarpmaktadır. Adı geçen çalışmalarda mevcut durum irdelenerek, çok değerli görüş ve öneriler sunulurarak ilgili literatüre önemli katkılar sağlanmıştır. Ancak, bu çalışmaların ortak özelliği, genelde görüş almaya dayalı ve erişime bakarak ve nicel karakterli olmalarıdır. Bu durum ulaşılan bilgilerin sınırlı kalmasına yol açabilmektedir.

MYO'nda yaşanan sorunların bütün boyutlarıyla ortaya konulabilmesi için, son yıllarda eğitim araştırmalarında öne çıkan gözlem, görüşme ve kayıt tutmaya dayalı nitel karakterli odak çalışmalarına olan ihtiyaç vardır. Daha da doğrusu program değerlendirme çalışmalarının nitel ve nicel olmak üzere iki boyutta yürütülmesidir. MYO ile ilgili yapılacak çalışmaların geniş kesimlere yaygınlaştırılması da büyük yarar sağlar.

MYO programları ile ilgili yapılan çalışmalarla ilgili bir diğer sorun da, bu çalışmaların birbirini destekler nitelikten yoksun olduğudur (Akpınar, 1998:33). Bunun giderilmesinde, MYO ile ilgili araştırmalara ilgili kurum ve kuruluşların daha fazla destek sağlanması yarar sağlayabilir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, analizi ve kullanılacak istatistiksel işlemler üzerinde durulmuştur.

3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

MYO GTP'nın uygulamadaki etkililiğini öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, betimsel nitelik arz etmektedir. Betimsel Betimsel yöntem, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda, evrenin tamamından gözlem yapılarak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir (Büyüköztürk, 2002:5).

3. 2. EVREN

Araştırma evrenini, 2005–2006 Öğretim Yılında MYO GTP ikinci sınıflarında öğrenim gören öğrenciler ile aynı dönemde bu okullarda görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır.

3. 3. ÖRNEKLEM

Araştırma örnekleme, evreni temsil niteliğine sahip olacağı düşünülen Fırat, Gazi, Fatih, İzmir Ekonomi, İzmir Yaşar, Balıkesir üniversiteleri ile Erciyes Üniversitesi Kayseri Kocasinan ve Nevşehir MYO'nun Grafik Teknikerliği Programlarında 2005–2006 Öğretim Yılında öğrenim gören toplam 201 ikinci sınıf öğrencisi ile aynı dönemde bu okullarda görev yapan toplam 25 öğretim elemanından oluşmaktadır.

3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aracı olarak, biri öğrencilere ve diğeri öğretim elemanlarına ait iki anket formu kullanılmıştır. Bu anketlerin geliştirilme süreci şöyledir:

1. Öğrenci anketi: Öncelikle konuyla ilgili literatür taranarak dördü kişisel, 30'u programa ilişkin ve biri de açık uçlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşan taslak anket formu hazırlanmıştır. Sonra geçerlik çalışması için bu form, maddelerin açıklığı ve anlaşılabilirliği bakımından Elazığ Fırat Üniversitesi Grafik Programı öğretim elemanlarından görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda, programa ilişkin yedi madde elenerek; dördü kişisel bilgiler, 23'ü programa ilişkin ve biri açık uçlu olmak üzere toplam 28 maddelik ankete son şekli verilmiştir.
2. Öğretim elemanı anketi: İlgili literatürden hareketle öncelikle altısı kişisel, 24'ü programa ilişkin ve üç açık uçlu sorudan oluşan taslak anket formu hazırlanmıştır. Benzer şekilde bu taslak anketin geçerliğini sağlamak üzere, Elazığ Fırat Üniversitesi Grafik Programı öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda uygun olmayan ikisi kişisel bilgilerden; dördü programa ilişkin sekiz madde elenerek, dördü kişisel, 20'si programa ilişkin ve üçü de açık uçlu olmak üzere toplam 27 maddelik ankete son şekli verilmiştir.

3. 5. VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler araştırmacı tarafından gerekli izinler alındıktan sonra, Fırat Üniversitesi GTP öğrenci ve öğretim elemanlarına elden, diğer illerde bulunun GTP öğrenci ve öğretim elemanlarına posta yoluyla ulaştırılmıştır. Uygulamanın sağlıklı yürütülmesi ve anketlerin geri dönüşüm oranını arttırmak üzere, ilgili bölümlerdeki öğretim elemanlarıyla telefon iletişimi sağlanmıştır.

Örnekleme dahilinde bulunan okullarına gönderilen ve geri dönen anket sayısı şöyledir: Grafik Programı öğrencilerine uygulanmak üzere örnekleme alınan okullara gönderilen 350 anketten toplam 213 tanesi geri dönmüş, bunlardan da 12 tanesi uygun olmadığı için elenerek 201 tanesi değerlendirmeye tabii tutulmuştur. Öğretim elemanlarına uygulanmak üzere gönderilen toplam 50 anketten ise 25 tanesi geri dönmüştür. Değerlendirilmeye alınmayan anketlerin iptal edilme nedenleri, anket formlarının hiç doldurulmaması, çok az sayıda maddelerin doldurulması, bir deneğin doldurduğu anketin fotokopi yoluyla çoğaltılması şeklinde sıralanabilir.

3. 6. VERİLERİN ANALİZİ

Anketlerle elde edilen ham veriler, SPSS 10.0 paket programında analiz edilmek için bilgisayara yüklenmiştir. Verilerin analizinde aşağıdaki istatistiksel işlemler kullanılmıştır. Öğrencilerin kişisel bilgileri (cinsiyet, yaş ve lise türü) için, frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır.

Grafik Teknikerliği Programının yeterliliği konusunda öğrencilerin görüşlerini belirlemeye yönelik likert tipi maddelerin çözümü için ise aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş ve okul durumu değişkenlerine göre, görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek üzere “Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)” uygulanmıştır. Saptanan farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için de “Scheffe Testi” uygulanmıştır. Kritik değerlerin önemli sayıldığı durumlarda ise “Least Significance Test (LSD)” uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2002; Karasar, 1999). Anketteki parametrik olmayan maddelere ilişkin görüşlerin dağılımı için ise, Kruskal-Wallis Test (KW) ve Mann Whitney U (MWU) testi uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının sayısı az olduğu için, sadece programa ilişkin görüşleri dikkate alınmış; bu görüşlerin değişkenlere göre dağılımı dikkate alınmamıştır.

Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemek için uygulanan anketlerde yer alan likert tipi maddeler, aşağıdaki gibi derecelendirilmiştir:

1. Hiç katılmıyorum	1,00 – 1,80
2. Katılmıyorum	1,81 – 2,60
3. Karasızım	2,61 – 3,40
4. Katılıyorum	3,41 – 4,20
5. Tamamen katılıyorum	4,21 – 5,00

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, anket formlarıyla elde edilen verilere dayalı bulgular ve yorumları yer almaktadır.

4. 1. ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN KİŞİSEL BİLGİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLARI

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş durumları ve mezun oldukları lise türüne ilişkin bulgular tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 1 Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri

DEĞİŞKENLER		f	%
Cinsiyet	Kız	160	79,6
	Erkek	41	20,4
Yaş	18-20	92	45,8
	21-23	91	45,3
	24 ve üzeri	18	8,9
Mezuniyet Durumu	Meslek Lisesi	103	51,2
	Genel Lise	98	48,8
Toplam		201	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %79,6'nın kız; %20,4'ünün ise erkek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, GTP'nin kız öğrenciler tarafından daha fazla tercih edildiğini göstermektedir denilebilir. Bunun nedeni sadece kız öğrencilerin ilgili programlara olan ilgisinden kaynaklanmamaktadır. Önemli bir neden de, GTP'na, Meslek Liseleri'nden (ML) sınavsız geçiş hakkından dolayı, Kız Meslek Liseleri (KML) öğrencilerinin çoğunun bu programı tercih etmesidir.

Yaş dağılımına bakıldığında ise, ağırlıklı olarak öğrencilerin 18–23 yaş aralığında buldukları görülmektedir. Bunun nedeni, liseden mezun olan öğrencilerin sınavsız geçiş hakkını hemen kullanmayıp, birkaç kez Öğrenci Seçme Sınavı'na (ÖSS) girdikten sonra sınavsız geçiş hakkından yararlanıp GTP'na kayıt yaptırması olabilir. Bu durum, ÖSS birkaç kez denedikten sonra, GTP seçen GL mezunları için de geçerlidir.

Lise türü değişkenine göre öğrencilerin homojen olarak dağılım gösterdiği görülmektedir. Oysa beklenen GTP’nda, ML mezunu öğrencilerin daha çoğunlukta olmasıdır. Çünkü sınavsız geçişle birlikte MYO diğer programları gibi, GTP da ML’nin doğal bir uzantısı haline gelmesidir.

4. 2. GRAFİK TEKNİKERLİĞİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Türkiye’de grafik teknikeri kavramı, yüksek öğrenim kurumlarının yanı sıra orta öğrenimin ilgili bölümlerinden mezun olan ve reklâm sektörlerinde teknik eleman olarak çalışanlar için de kullanılmaktadır. Burada her hfangi bir kavram kargaşasına yer vermemek için, grafik teknikeri kavramı, üniversite bünyesinde faaliyetlerini sürdüren MYO’na bağlı Teknik Bilimler Grafik Programı mezunları için kullanılmıştır.

Bu bakımdan, grafik teknikeri yetiştirme tarihini, MYO’nun tarihinden bağımsız olarak ele almak doğru değildir. MYO benzeri öğretim kurumları ilk kez 20. yüzyılın başında ABD’deki kısa süreli yükseköğretim uygulamalarıyla gündeme gelmiş ve alınan başarılı sonuçlardan sonra 1960’lı yıllardan sonra hızla yayılmaya başlamıştır (Kavak, 1992).

Bugün başta ABD, İngiltere, Japonya, Fransa ve Almanya’da benzer kurumlar başarılı bir şekilde etkinliklerini sürdürmektedir. Kepler (1996), bu tür okullardan mezun elemanların Almanya’ da sanayide tercih edilen ve iyi ücretlendirilen kişiler olduğunu ifade etmektedir. Türkiye’de tekniker yetiştirme uygulamaları, Tekniker ve Yüksek Tekniker Okulları ile başlamıştır. Bu uygulamaları yaygın eğitim yapan Yay-Kur MYO ile örgün eğitim yapan çeşitli üniversitelere bağlı Ön lisans Yüksekokulları izlemiştir. Bu konudaki kapsamlı düzenleme, 1981 yılında 2547 sayılı YÖK düzenlemesiyle yapılmıştır (Kavak, 1992). Bu düzenleme ile MYO çevrelerindeki üniversitelere bağlanmıştır. Böylece, bugünde devam eden ön lisans düzeyinde ara eleman yetiştirme işi tümüyle MYO’na verilmiştir.

Bugün Türkiye’de on biri devlet, beşi vakıf üniversitelerine bağlı faaliyet gösteren toplam on altı MYO’na bağlı GTP’nda yaklaşık 1300 öğrenci öğrenim görmektedir (ÖSS, 2006).

MYO ile ilgili olarak, yapılan önemli bir düzenlemede, Dikey Geçiş Sınavıdır. Bu düzenlemeyle, MYO'ndan mezun olanlara belirli kriterleri yerine getirdikten sonra merkezi bir sınavla (Dikey Geçiş Sınavı) ilgili lisans eğitimine devam olanağı sağlanmıştır. Yine bu konuda yapılan bir başka düzenlemeyle de, meslek liselerinin ilgili bölümlerinden mezun olanların, MYO'ndaki aynı veya benzer bölümlere sınavsız geçiş imkânı sağlanmıştır. Her iki düzenlemenin de, MYO'nın daha geniş kitlelere ulaşması, daha esnek öğrenci geçiş sistemleri ve eğitimde eşitlik gibi konularda yarar sağladığı söylenebilir. Ancak MYO, Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim içinde ele alındığında dikey geçiş olanaklarının sınırlı kaldığı, sınavsız geçiş sisteminin de fazlaca bir yarar getiremediği söylenebilir.

Bu şekilde günümüze ulaşan MYO GTP, diğer programlara benzer şekilde mezunların istihdamı, öğretim niteliği, endüstriden kopuk teorik program uygulamaları, öğretim elemanı niteliği ve eksikliği, fiziki ve teknolojik donanım eksikliği başta olmak üzere önemli sorunlarla karşı karşıyadır.

MYO'dan mezun yüz binlerce teknikerin istihdam sorunu yaşaması tek başına bu modelin başarılı olmadığını göstergesidir. Dünyadaki benzer uygulamaların oldukça başarılı olduğu düşünüldüğünde, ülkemizde yaklaşık yarım asırdır uygulanan ve başarılı olamayan MYO modelinin sorgulanmaya başlanması kaçınılmaz görünmektedir. Yeniden yapılanma zorunludur. Sorun, bu yeniden yapılanmanın nasıl olması gerektiğidir. Yeniden yapılanmada göz önünde bulundurulması gereken çok önemli bir nokta, başka ülkelerde onların özgün şartlarında başarılı olmuş modellerin aynen alınıp uygulanmasının ne kadar yanlış olduğu gerçeğidir. Çünkü okul sistemi, o ülkenin sosyal ve ekonomik kültürüne sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bakımdan, MYO için yeniden yapılanma çabalarında Türkiye'nin özgün şartları mutlaka dikkate alınmalıdır. Ayrıca, MYO'nı mesleki ve teknik eğitimden bağımsız olarak ele alıp analiz etmek de sorunu çözmede büyük eksikliklerdir. Burada MYO'nun Türk mesleki ve teknik eğitiminin bir halkası olarak görülüp, ele alınması daha doğrudur.

Sonuç olarak, MYO GTP'nin yaşadığı sorunların yarım asra yakındır devam ediyor olması, mevcut modele alternatif yeni model arayışlarını gündeme getirmelidir. Ancak bu arayışlar, küreselleşen tasarım ve üretim sistemlerini dikkate alarak, AB perspektifi ve Türkiye'nin özgün koşulları doğrultusunda ve Türk mesleki ve teknik eğitimi çerçevesinde yapılmalıdır. Bu çalışmalarda bilgi çağı ekonomisinin gereklerinin programlara aktarılması da gözden uzak tutulmamalıdır.

4. 3. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLARI

4. 3. 1. Programın Yeterliğine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin GTP'nin yeterliğine yönelik görüşleri tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2 Programın yeterliğine ilişkin öğrenci görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
1	Aldığım eğitim, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	2,76	1,22
2	Grafik teknikerliği programlarının içeriği (Dersler) bakımından yeterlidir	3,03	1,22
3	Aldığım eğitim, bana yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırdı	3,12	1,29
4	Aldığım bilgisayar eğitimi tasarım yapabilme bakımından yeterlidir	2,66	1,31
5	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir	2,37	1,25
6	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	2,74	1,10
7	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,54	1,34
8	Aldığım eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır.	2,68	1,28

Bazı kesimler tarafından eleştirilse de, günümüzde okullar, bazı yönlerden işletmelere benzetilerek analiz edilmektedir. Bu şekilde tanımlanan okulun birinci dereceden müşterisi ise, öğrenci olarak kabul edilmektedir. Buna dayalı olarak okulun kalitesi, müşteri odaklılık veya müşteri memnuniyeti çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda, bir programın başarısı önemli ölçüde, öğrencilerinin memnuniyetine bağlıdır denilebilir. Nitekim günümüzde kalitenin bütün tanımları müşteri odaklıdır. Öğrenciyi okulun varlık nedeni sayan günümüz paradigması, eğitiminde kaliteyi öğrenci (müşteri) memnuniyeti çerçevesinde ele almaktadır. Öğrenci memnuniyeti ise, büyük oranda alınan eğitimin niteliğine bağlıdır (Doğramacı, 2000; Ensari, 2001).

Buna yönelik tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin aldığı eğitimin yeterliliğini ($\bar{X}=2,76$), bu eğitimi tasarım yapma bakımından ($\bar{X}=2,66$) ve bu eğitimin yenilikçi perspektif kazandırmaya yönelik maddeleri ($\bar{X}=3,12$), “kararsızım” düzeyinde

benimsedikleri anlaşılmaktadır. Bu bulgu, Grafik Teknikerliği Programının (GTP) uygulamada başarısız olduğu ve öğrencileri memnun etmediği şeklinde yorumlanabilir. Bunun nedenleri aslında sonraki maddelere öğrencilerin verdiği cevaplarda net bir biçimde görülmektedir. Nitekim öğrenciler, aldığı eğitimi piyasadan kopuk ve ezbere dayalı ($\bar{X}=2,68$); içerik bakımından yetersiz ($\bar{X}=3,03$), endüstri stajlarının amacına ulaşmadığını ($\bar{X}=2,74$), teknik gezilerin yetersiz olduğu ($\bar{X}=2,37$) ve bölümdeki teknik donanımın yetersiz olduğunu ($\bar{X}=2,54$) düşünmektedirler. Öğrencilerin yetersiz gördüğü bütün bu faktörler, programın niteliğini etkileyen çok önemli unsurlardır. Buradan hareketle, MYO GTP'lerinin piyasadan kopuk ve ezbere dayalı bir öğretim stratejisine sahip olduğu ve programların içerik bakımından yetersiz olduğu söylenebilir. Bu durum genelde yükseköğretim özelde ise mesleki ve teknik eğitimin yaşadığı sorunlardan bağımsız değildir. Çözüm, GTP'nin okula dayalı olmayan, iş ve piyasaya dayalı, uygulama ağırlıklı, güncel içeriğe sahip programlarla donatılmasıdır.

Tablo 2'de yer alan 4. maddeye yönelik öğrenci görüşleri arasında lise türü değişkenine göre anlamlı fark vardır [$(t_{(196)})=2,246$; $p=0,026$]. (EK-3; Tablo 14)]. Buna göre, alınan bilgisayar eğitimini tasarım için yeterli bulma konusunda GL mezunu öğrenciler ($\bar{X}=2,89$), ML mezunlarına göre ($\bar{X}=2,48$) daha iyimser olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, ML mezunu öğrencilerin bilgisayar eğitimini daha yetersiz bulduklarını göstermektedir. ML mezunu öğrencilerin bilgisayar dersini yetersiz bulmaları, bu öğrencilerin benzer dersleri ortaöğretimde daha önceden görmüş olmalarına bağlı olabilir. Sorun bir anlamda GTP'nda GL ve ML mezunu iki farklı öğrenci grubunun beraber öğrenim görmesiyle ilgilidir. Bunun sonucunda, aynı sınıfta programdaki dersleri daha önceden görmüş olan ML mezunları ve bu dersleri ilk kez görecek olan GL mezunu öğrenciler beraber bulunmaktadır. Bu durumda öğretim elemanı derse hangi öğrenci grubunun düzeyinde başlayacağı sorunuyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumda tercih genelde, ders düzeylerinin GL mezunlarına göre düzenlenmesi şeklinde olduğundan, ML mezunları bir anlamda ortaöğretimde gördüklerini tekrar alma durumunda kalmaktadırlar. ML mezunu öğrenciler, için bu dersler bir anlamda tekrar anlamına geldiğinden, bu dersleri daha yetersiz bulmuş olabilirler. Çözüm için GTP'nda öğrenim gören GL ve ML mezunu öğrencilerin farklı sınıflarda ve farklı programlarla eğitilmeleri düşünülmelidir.

Tablo 2'de yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark yoktur (EK-4; Tablo 15).

4. 3. 2. Öğretim Stratejilerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim stratejilerine yönelik görüşleri tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 3 Öğretim stratejilerin ilişkine öğrenci görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
9	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	3,12	1,35
10	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,49	1,22
11	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	2,59	1,19
12	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,36	1,18

Öğretim stratejisi, bir programın başarıya ulaşmasını sağlayan en önemli faktörlerden birisidir. Çünkü öğretimde kullanılan stratejiler ile öğrencilere nitelik kazanılması arasında sıkı bir ilişki vardır (Üstündağ, 2002). Öğretim stratejisi, programın hedeflerine ulaşılmasını sağlayan genel bir yaklaşım olup; öğretim metot ve tekniklerinin belirlenmesine de yön vermektedir. Öğretim stratejisi bir anlamda ilgili kurumun öğrenci ve öğretime bakış açısının bir göstergesidir. Özellikle günümüzde öğretim stratejileri daha çok öğrenci merkezli ve sorun çözüme esasına dayalı olarak belirlenmektedir.

Öğretim stratejilerine yönelik Tablo 3’te yer alan öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin, GTP’nda öğretim etkinliğinin öğrenci merkezli olduğu görüşü ($\bar{X}=3,12$) ile derslerin sorun çözmeye dayalı işlendiği ($\bar{X}=2,59$) görüşlerinde kararsız kaldıkları görülmektedir. Bundan başka öğrencilerin, derslerin daha çok anlatım-sunum yoluyla işlendiği görüşünü “katılıyorum” ($\bar{X}=3,49$) düzeyinde benimsemiş olmaları, GTP’nda öğretimin geleneksel stratejilere dayalı olarak sürdürüldüğünü göstermektedir. Bu bulgular aslında, GTP’nın öğrencileri neden memnun edemediği şeklinde daha önce elde edilen bulguya da açıklık getirmektedir. Çünkü öğrencinin katılmadığı ve gerçek sorunlara dayalı olmayan geleneksel yaklaşımlarla sürdürülen bir öğretim etkinliğinin başarılı olmasını beklemek fazla iyimserlik olur. Anlatım ve sunum yaklaşımının eğitimde akademik ve sosyal gelişmeye yeterince katkıda bulunmayan, etkisiz bir yaklaşım olduğu yönünde yer alan literatür bilgileri de bu durumu desteklemektedir (Lazarowitz, 1995 akt: Şahinel, 2003; Özden, 1999; Açıkgöz, 1996). Günümüzde, öğrencilerin kitaptaki mutlak bilgilerin pasif alıcı

konumunda olmadıkları kabul edilmekte ve öğrencinin öğretim etkinliğine aktif şekilde katılması gereği üzerinde durulmaktadır Çünkü çağdaş yaklaşımda bilgi, öğretmen tarafından aktarılmaz; öğrencinin aktif katılımıyla yeniden oluşturulur. Öğretim, gerçek yaşam problemlerini çözmeye dayalı olup, amaç, çok yönlü ve maksimum öğrenmenin gerçekleştirilmesidir (Marangoz, 2004; Köksoy, 1997 Akt: Şahinel, 2003).

Nitekim öğrencilerin “bölümdeki sosyal aktiviteler yeterlidir” görüşünü “katılmıyorum” ($\bar{X}=2,36$) düzeyinde benimsemeleri de, öğrencilerin GTP’ndaki öğretim stratejisini benimsemediklerini göstermektedir. Oysa özellikle sanatsal bir öğretim olan GTP’nda öğrencilerin etkinliklere aktif şekilde katılması çok önemlidir. Hatta öğrencilerin sanatsal anlamda eleştirel düşünüp, yorum yapabilmeleri ve özgün tasarımlar üretebilmeleri bir anlamda buna bağlıdır. Dolayısıyla, okuldaki sanal ve yapay ortamdan öğrencileri, gerçek yaşam sorunları ile ilişkilendirmede sosyal aktiviteler önemli rol oynayabilir.

Çözüm, öğrenciye bilgi yüklemekten çok, potansiyelini geliştirecek fırsatlar sunan, problem çözme ve proje tabanlı bir öğretim stratejisi ve aktif öğrenci katılımına dayalı bir öğretim yaklaşımının GTP’nda yerleştirmektir.

Tablo 3’te yer alan 9. maddeye yönelik öğrenci görüşleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark bulunmazken; cinsiyete göre anlamlı fark vardır [($t_{(196)}=2,090$; $p=0,038$). (EK-4; Tablo 15)]. Buna göre, “eğitim, öğrencilerin aktif katılımına dayalıdır” görüşünü, kız öğrenciler ($\bar{X}=3,22$), erkeklere göre ($\bar{X}=2,73$) daha fazla benimsemişlerdir. Bu bulgu, erkek öğrencilerin öğretim etkinliklerine daha fazla katılmak istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3’te yer alan 12. maddeye yönelik öğrenci görüşleri arasında lise türü değişkenine göre anlamlı fark vardır [($t_{(196)}=2,706$; $p=0,007$) (EK-3; Tablo 14)]. Bu madde non-parametrik olduğundan [(Levene $F=7,006$; $p=0,009$], farkın hangi gruplar arasında olduğu anlamak için MWU testi yapılmıştır (MWU=3745,000; $p=0,0013$). Buna göre, bölümdeki sosyal aktiviteleri, ML mezunu öğrencilerin (MR1=106,64), GL mezunlarına (MR1=81,15) göre, daha yeterli bulmakta oldukları anlaşılmaktadır. Bu bulgu, GL mezunu öğrencilerin GTP’nda daha fazla sosyal aktivite istekleriyle ilgili olabilir.

Tablo 3’de yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark yoktur (EK-4); Tablo 15).

4. 3. 3. Öğretim Elemanlarının Niteliğine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim elemanı niteliğine yönelik görüşleri tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 4 Öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin öğrenci görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
13	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri eğiticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterlidirler	3,36	1,18
14	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri mesleki bakımdan yeterlidirler	3,57	1,17
15	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri iletişim becerisi bakımından yeterlidirler	3,45	1,29

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin, GTP’nda görev yapan öğretim elemanlarını mesleki yönden ($\bar{X}=3,57$) ve iletişim becerisi yönünden ($\bar{X}=3,45$) “katılıyorum” düzeyinde yeterli bulurken ($\bar{X}=3,57$); eğiticilik (pedagojik) vasfı bakımından “kararsız” ($\bar{X}=3,36$) kalmışlardır. Bu durum, GTP’nin niteliğini olumsuz etkilemektedir. Çünkü öğretimde kalite, büyük ölçüde, öğretim üyelerinin pedagojik vasfı bağlamında gerçekleşmektedir (Uysal, 2004; Şenatalar, 2004; McConnell, 2000 Akt: Şahinel, 2003).

Nitekim öğrenme ve öğrenciye vurgu yapan günümüzün eğitim yaklaşımları, öğretim elemanlarının pedagojik yeterliklerini bir eğitim kurumunun kritik sermayesi olarak ön plana çıkarmakta ve öğretim üyesinin pedagojik vasıfları ile öğrenci nitelikleri arasında doğrudan ilişki kurmaktadır (Karakaya, 2003; Özdemir, 1997; Demir, 1996; Habakuk, 1985). Bu bakımdan, nitelikli bir grafik teknikerliği eğitimi için, öğretim elemanlarının pedagojik yönden geliştirilmesi kritik önem arz eder (Hedberg, 2001).

Tablo 4’de yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark yoktur [(EK-3); (Tablo 3 ve Tablo 3 (devam))].

4. 3. 4. Mezuniyet Sonrası Planlar ve İstihdama İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası planlara yönelik görüşleri tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 5 Mezuniyet sonrası planlar ve istihdama ilişkin öğrenci görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
16	Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı düşünmekteyim	3,88	1,02
17	Mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim	2,75	1,15
18	Mezun olduktan sonra kendi işimi kurmayı düşünmekteyim	2,98	1,09

Bir öğretim kurumunun niteliğini gösteren öğelerden birisi de, “mezun ettiği bireylere iş ve yükselme imkânı” sağlamasıdır (Bernard, Akt: Karasar, 1981). Bu durum ciddi istihdam sorunlarının yaşandığı ülkemizde daha da önemlidir. Buna yönelik tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin mezun olduktan sonra kamuda çalışma ($\bar{X}=2,75$) ve kendi işini kurma ($\bar{X}=2,98$) konularında “kararsız” oldukları, ancak özel sektörde çalışmaya sıcak baktıkları ($\bar{X}=3,88$), görülmektedir. Öğrencilerin bu görüşlerinde, kamuda iş imkânlarının giderek daralması ile öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin zayıf olması etkili olmuş olabilir. Bu durumda, öğrencilerin özel sektörde çalışmaya istekli olmaları anlaşılır bir durum olarak değerlendirilebilir. Ancak öğrencilerin kendi işini kurmada kararsız olmaları, onların girişimcilik niteliğine yeterince sahip olmamaları veya iş piyasasının buna olanak vermeyecek yapıda olması gibi olumsuz durumları çağrıştırmaktadır. Bu bakımdan özellikle öğrencilerin kendi işlerini kurma özelliklerine sahip olacak niteliklerle donatılması gerek özel sektörün gelişmesi, gerekse mezunların istihdamı açısından önemlidir.

Tablo 5’te yer alan 17. maddeye yönelik öğrenci görüşleri cinsiyete göre anlamlı fark vardır [$(t_{(193)}=4,148; p=0,000)$. (EK-2); Tablo 13).]. Buna göre, “mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim” görüşünü, kız öğrenciler ($\bar{X}=2,92$), erkeklere göre ($\bar{X}=2,10$), daha fazla benimsemişlerdir. Bu bulgu kız öğrencilerin kamuda çalışmaya daha istekli olduğu veya daha az girişimci oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5’de yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark yoktur (EK-4); Tablo 15).

4. 3. 5. Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin GTP'na ilişkin önerilere yönelik görüşleri tablo 6'de görülmektedir.

Tablo 6 Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
19	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	4,08	1,04
20	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,13	1,26
21	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	3,93	1,15
22	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,50	0,98

Türkiye'de günümüzde genel anlamda yükseköğretimde özel anlamda ise MYO hemen tüm programlarında özellikle mezunların istihdamına yönelik ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu durum birçok faktöre bağlı olmakla birlikte, önemli oranda da öğretimin niteliğine bağlıdır. Sorunun çözümü için tüm yükseköğretimde olduğu gibi, MYO GTP'nın da yeniden yapılması gerektiği geniş kesimlerce kabul görmektedir. Ancak sorun, bunun ne şekilde olması gerektiği noktasında düğümlenmektedir. Bu konuda ilgili bütün kesimleri gibi, kendi eğitiminden birinci derecede sorumlu öğrencilerin de görüş ve önerilerinin dikkate alınmasında büyük yarar vardır.

Buna yönelik Tablo 6'da yer alan öğrenci görüşleri, bu konuda yapılacak yeniden yapılanmanın yönünü göstermekte ve bir anlamda da öğrencilerin idealindeki GTP modelinin genel çerçevesini çizmektedir. Buna göre, öğrenciler bilişim teknolojisine dayalı ($\bar{X}=4,50$), proje tabanlı ($\bar{X}=4,08$) ve yabancı dil ağırlıklı ($\bar{X}=3,93$) bir GTP istemektedirler denilebilir. Öğrencilerin bu görüş ve önerileri, bilişim teknolojilerinin eğitimin ana omurgası haline geldiği (Ayhan, 2002) günümüzde çok anmalı ve anlaşılır bir durumdur. Öğrencilerin yabancı dil ağırlıklı bir eğitimi arzulaması da özellikle İngilizce açısından çok anlamlıdır. Çünkü ABD'nin dünya bilim ve teknolojideki konumu, İngilizceyi mesleki ve teknik eğitim için tartışılmaz derecede önemli ve gerekli kılmaktadır. Türkiye'de İngilizce öğretim yapan okulların çok revaçta olması da bunu doğrulamaktadır (Güney, 2004; İnan, 2005).

Öğrencilerin oldukça anlamlı bu görüşleri, Türkiye’deki GTP’nın yeniden yapılanması için dikkate alınması gereken önemli talepler olarak değerlendirilmelidir.

Tablo 6’da yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında cinsiyet, yaş ve lise türü değişkenine göre anlamlı fark yoktur.

4.3.6. Bölümü Tercihe Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin GTP’nı tercihe yönelik görüşleri tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7 Bölümü tercih nedenine yönelik görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
23	Okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim	3,87	1,25

Bütün alanlarda olduğu gibi nitelikli grafik teknikerleri yetiştirecek başarılı GTP, her şeyden önce bu mesleğe ilgi duyan yetenekli öğrencilerin seçilmesine bağlıdır (Hedberg, 2001; Aköz ve diğerleri, 2004; Uysal, 2004).

Buna yönelik tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin, “okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim” görüşünü, “katılıyorum” ($\bar{X}=3,87$) derecesiyle benimsedikleri görülmektedir. Öğrencilerin öğrenim gördüğü alanı ilgi duyarak tercih etmeleri, gerek öğrenimleri sırasındaki akademik başarıları, gerekse mezuniyet sonrası iş piyasasındaki başarıları açısından kritik öneme sahiptir. Çünkü ilgi ve tutum gibi duyuşsal özelliklerin eğitimde olduğu kadar, iş doyumunu, iş verimi ve yaratıcılık üzerinde önemli etkileri olduğu bilinmektedir (Covey, 2005; Uysal, 2004).

Bu durumda, öğrencilerin GTP’nın eğitim kalitesinden memnun olmamaları şeklinde daha önce elde edilen bulgular, sorunun büyük oranda program, öğretim elemanı niteliği, teknolojik donanım ve öğretim stratejisi ile ilgili olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 7’de yer alan maddelere yönelik öğrenci görüşleri arasında cinsiyet, yaş ve lise türü değişkenlerine göre anlamlı fark yoktur.

4. 3. 7. Öğrencilerin Açık Uçlu Soruya Verdiği Cevaplara Yönelik Bulgular ve Yorumları

Ankette öğrencilerin herhangi bir sınırlama olmadan yaşadıkları eğitimsel sorunlarını belirlemek için ankete “Grafik Teknikerliği programına yönelik belirtmek istediğiniz başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız” şeklinde bir soru eklenmiştir. Buna yönelik verilen cevaplar belli başlıklar altında toplanarak aşağıda gösterilmiştir.

Sorunlar	f
Bilgisayar derslerinin yetersizliği	74
Özgün tasarıma izin verilmemesi	16
Sektörden kopukluk	9
Öğretim niteliğinin düşüklüğü	6
Öğretim elemanı niteliğinin düşüklüğü	4
Ders saatlerinin yetersizliği	10
Teorik derslerin fazla olması	1
Sorun yok	1

Öğrencilerin açık uçlu soruya verdiği cevaplar, bir anlamda GTP’nda yaşanan sorunları göstermektedir. Buna göre en önemli sorunlar bilgisayar derslerinin yetersizliği ve özgün tasarım konusundaki sınırlılıklar olarak göze çarpmaktadır. Bu bulgular kapalı uçlu sorulara verilen cevaplarla ortaya konulan sorunlarla paralellik göstermektedir. Özellikle öğrencilerin özgün tasarım konusundaki talepleri, dikkate alınması gereken çok önemli bir sorun olarak değerlendirilebilir.

4. 4. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLARI

4. 4. 1. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Programın Yeterliğine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının GTP'nin yeterliğine yönelik görüşleri tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8 Programın yeterliğine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
1	Mevcut programlar iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	3,44	0,92
2	Mevcut programlarda eğitim piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır	2,16	0,94
3	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,24	1,23
4	Grafik teknikerliği programları içerik (Dersler) bakımından yeterlidir	3,33	1,05
5	Mezunlar piyasaya uygun yetiştirilmektedir.	3,32	0,95
6	Grafik teknikerliği programları bilgisayar eğitimi bakımından yeterlidir	2,70	1,15
7	Grafik teknikerliği programları öğrencilere yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırma bakımından yeterlidir	3,32	1,11
8	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir	2,92	1,12
9	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	3,00	1,02
10	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,88	0,99

Bir öğretim kurumunun en değerli sermayesinden biri de sahip olduğu öğretim kadrosudur. Bu bakımdan GTP'nin uygulamadaki etkinliği konusunda öğretim elemanlarının görüşleri büyük önem arz eder.

Buna yönelik olarak tablo 8 incelendiğinde öğretim elemanlarının “GTP, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir“ görüşünü, “katılıyorum” ($\bar{X}=3,44$) derecesiyle benimsedikleri görülmektedir. Bu bulgu, öğretim elemanlarının ilgili programın yeterliğini, ideal olmasa da kabul edilebilir düzeyde gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Oysa aynı maddeyi öğrencilerin “kararsızım” ($\bar{X}=2,76$) düzeyinde benimsedikleri hatırlanacak olursa,

GTP'nin yeterliği konusunda öğrencilerin, öğretim elemanları kadar iyimser olmadığı söylenebilir. Öğretim elemanları ile öğrenci görüşlerinin birbirine paralel olmaması, öğretim elemanlarının programı olduğundan daha iyi görmeleri veya öğrencilerin yüksek beklenti düzeyleriyle ilgili olabilir.

Öğretim elemanları, "GTP eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır" görüşüne katılmamışlardır ($\bar{X}=2,16$). Bu maddeye yönelik öğrenciler kararsız kalmışlardır ($\bar{X}=2,68$). Ancak, öğretim elemanlarının, bölümdeki laboratuvar olanakları ($\bar{X}=2,24$), bilgisayar eğitim düzeyini ($\bar{X}=2,70$), programların yenilikçi perspektif kazandırması ($\bar{X}=3,32$) ve program içeriğini ($\bar{X}=3,33$) yetersiz bulmuşlardır. Öğretim elemanlarının bu maddelere yönelik görüşleri ile öğrenci görüşleri arasında paralellik vardır. Bu durum, özellikle donanım, program içeriği ve yenilikçi perspektif kazandırma konularında öğretim elemanlarının da GTP'nin öğretim kalitesinin arzu edilen düzeyde olmadığı görüşünde olduklarını göstermektedir denilebilir.

GTP'nin ilgili sanayi ve yaşamla iç içe olması, buradaki eğitimin niteliğini gösteren diğer önemli bir göstergedir. Bu konuda öğretim elemanlarının görüşleri şöyledir: "Mezunlar piyasaya uygun yetiştirilmektedir" ($\bar{X}=3,32$), "Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir" ($\bar{X}=2,92$), Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır" ($\bar{X}=3,00$), "Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir" ($\bar{X}=2,88$). Buradan hareketle öğretim elemanlarının, GTP'nin sanayi ve yaşamla ilişkisinin tam olarak kurulamadığı görüşünde oldukları söylenebilir. Bu bulgular, GTP'nin çok önemli olan sanayi ayağının eksik kaldığını göstermektedir. Bu durum, mezunların niteliklerini olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahiptir. Yapılması gereken, GTP'nin çeşitli şekillerde ilgili sanayi ve gerçek yaşamla bağlantısını kuracak önemler almaktır. Bu konuda merkezi otoritenin yasal düzenleme yaparak süreci teşvik etmesi veya her MYO ayrı, ayrı kendi bölgesindeki sanayi kuruluşları ile ikili veya çok taraflı anlaşmalarla okul-sanayi ilişkisini güçlendirebilir. MYO'nun kendi bünyelerinde döner sermaye sistemini, öğretim elemanları ve öğrencileri fiilen çalıştırarak işlevsel hale getirerek de sanayi ve piyasaya açılabilir.

4. 4. 2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Öğretim Stratejilerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının öğretim stratejilerine yönelik görüşleri tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9 Öğretim stratejisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
11	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	4,04	0,93
12	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,60	1,00
13	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	3,72	1,10

Bir okulda öğretim niteliğini belirleyen ana faktörlerden biri de öğretim programıdır. Ancak okuldaki öğretim niteliği, öğretim programının yazılı bir metin olarak niteliğinden ziyade, uygulamadaki başarısına bağlıdır. Dolayısıyla öğretim stratejisi, öğretimin niteliği bakımından kritik öneme sahiptir. Ancak bunun için öğrenci özellikleri, program ve konuya bağlı olarak uygun ve güncel öğretim stratejilerinin seçilmesi gerekir. İlgili literatürde öğretim stratejileri üç başlık altında toplanır. Bunlar: Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi, Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisi ve Araştırma Yoluyla Öğretim Stratejisidir. Bu stratejilerden özellikle mesleki ve teknik eğitimde, Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi etkisiz bir strateji olarak bilinmektedir. Çünkü mesleki ve teknik eğitimde bilgi kadar beceri kazanımı da önemlidir. Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi daha çok, yüzeysel bilgi kazandırma bakımından uygun olabilir, ancak psikomotor gelişim ve beceri kazanımında etkisizdir. Bu bakımdan etkili bir bilgi ve beceri gelişimini sağlamada Buluş veya Araştırma Stratejilerinin kullanılması önemlidir.

Bu konuda tablo 9’da yer alan öğretim elemanlarının görüşlerinden, GTP’nda derslerin sunum ($\bar{X}=3,60$) ve sorun çözme stratejileriyle ($\bar{X}=3,72$) işlendiği söylenebilir. Bu bulgular, öğretim elemanlarının hem Sunum hem de Sorun çözme stratejilerini beraber kullandıklarını düşündürmektedir. Ancak öğrencilerin derslerin sorun çözme yoluyla işlendiği görüşüne “katılmadıkları” ($\bar{X}=2,59$) hatırlanacak olursa, öğretim elemanlarının bu konudaki görüşlerinin öğrenciler tarafından paylaşılmadığı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının derslerin öğrencilerin aktif katılımıyla işlendiği görüşünü ise, “katılıyorum” ($\bar{X}=3,72$) düzeyinde benimsedikleri yine tablo 9’da görülmektedir. Öğretim elemanlarının bu konudaki görüşleri ile aynı konudaki öğrenci görüşleri paralellik yoktur. ($\bar{X}=3,12$). Buradan hareketle GTP’nda sürdürülen öğretim etkinliklerinin öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından farklı algılandığını göstermektedir denilebilir.

4. 4. 3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Öğretim Elemanlarının Niteliğine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının öğretim elemanı niteliğine yönelik görüşleri tablo 10’de görülmektedir.

Tablo 10 Öğretim elemanı niteliğine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
14	Kendimi öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterli bulmaktayım	4,00	0,76
15	Kendimi mesleki bakımdan yeterli bulmaktayım	4,04	0,79
16	İletişim becerisi bakımından kendimi yeterli bulmaktayım	4,12	0,78

Eğitim konusunda yapılan araştırmalar, öğretmenlerin kendi nitelikleri konusundaki algılarının performanslarını önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Araştırmalar, öğretmenin sahip olduğu yeterliliklerin öğrenci üzerinde önemli ölçüde etkileri olduğu çeşitli araştırmalarla da kanıtlanmıştır (Gözütok, 1988; Küçükahmet, 1976; Varış, 1973). Bu konudaki araştırmalar, öğretmenin mesleki ve kişisel niteliklerinin öğrenme-öğretme sürecinin niteliğini önemli oranda etkilemeye devam ettiğini göstermektedir. Ausebel, iyi bir öğretmende bulunması gereken özellikleri zihinsel yeterlilik, alan bilgisinde yeterlilik, akademik yeterlilik, gelişim ve öğretim bilgisi ve istenilen kişilik özellikleri şeklinde sıralamıştır (Gürkan, 1993: 6).

Buna yönelik tablo 10 incelediğinde, öğretim elemanlarının eğitici vasıflarını ($\bar{X}=4,00$), mesleki yeterliklerini ($\bar{X}=4,04$) ve iletişim becerilerini yeterliğini ($\bar{X}=4,12$) “katılıyorum” düzeyinde benimsedikleri görülmektedir. Bu bulgular öğretim elemanlarının çok önemli olan mesleki ve eğitici vasıfları ile iletişim becerisi bakımlarından kendilerini yeterli gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Ancak GTP’nda öğrenim gören öğrenciler, öğretim elemanlarını mesleki ($\bar{X}=3,57$) ve iletişim becerisi ($\bar{X}=3,45$) konularında “katılıyorum”

düzeyinde yeterli bulunurken; eğitcilik vasfı konusundaki yeterliklerinde “kararsız” ($\bar{X}=3,36$) kalmış oldukları daha önce belirtmiştir. Bu durum, öğretim elemanlarının, mesleki yeterlik ve iletişim becerisi konusundaki yeterlik algılarının öğrencilerle paralel olduğunu ancak, eğitcilik vasfı konusunda öğretim elemanlarının yeterlik algısının öğrenciler tarafından paylaşılmadığını göstermektedir. Buna göre, GTP’nda görev yapan öğretim elemanlarının özellikle eğitcilik vasıflarını yükseltmelerinin öğretim kalitesi ve öğrenci beklentisi bakımından önemli olduğu söylenebilir.

4. 4. 4. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Grafik Teknikerliği Eğitimine Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının GTP’na ilişkin önerilere yönelik görüşleri tablo 11’de görülmektedir.

Tablo 11 GTP yönelik önerilere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{X}	SS
17	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	4,00	0,96
18	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,72	0,98
19	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,00	0,76
20	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,24	1,01

MYO, GTP’nda yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri konusundaki öğretim elemanlarının görüşleri tablo 11’de görülmektedir. Buna göre, öğretim elemanları GTP’nda proje tabanlı eğitim ($\bar{X}=4,00$), yabancı dil ($\bar{X}=4,00$) ve bilgisayar derslerinin ($\bar{X}=4,24$) daha etkili ve daha fazla verildiği bir model olmasını istemektedirler denilebilir. Öğretim elemanlarının GTP’nda yönelik önerileri ile öğrenci önerileri örtüşmektedir. Bu durum sorunların bazı noktalarda farklı algılanmasına rağmen, çözüm önerileri konusunda iki kesimde benzer şeyleri düşündükleri biçiminde yorumlanabilir. Bu önerilerden, “bilgisayar derslerinin daha etkili şekilde verilmesi görüşünün”, iki kesim tarafından da “tamamen katılıyorum” düzeyinde benimsenmiş olması, GTP’nın öncelikli sorununun bilgisayar ile ilgili nitelikler olduğunu düşündürmektedir. İş piyasasında grafik mesleğinin gittikçe bilgisayar destekli hale gelmesi karşısında bu öneri anlaşılabilir gerçekçi bir öneri olarak kabul edilebilir.

ve bilgisayar derslerinin daha fazla ve etkili verilmesi görüşünü ise “katılıyorum” ($\bar{X}=4,00$) düzeyinde benimsemişlerdir. Öğretim elemanlarının bilgisayar derslerini daha fazla talep etmeleri bilişim çağında anlaşılır bir durumdur. Ayrıca grafikerlik mesleğinin giderek daha Öğretim elemanlarının GTP’nın gelişmiş sanayi bölgelerine kurulması görüşünü “katılıyorum” ($\bar{X}=3,72$) düzeyinde benimsemeleri, özellikle okul-sanayi işbirliği ve dolayısıyla öğretim niteliği bakımından dikkate alınması gereken diğer önemli bir öneri olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin aynı konuda kararsız ($\bar{X}=3,13$) kalmaları, okul-sanayi işbirliği konusuna öğretim elemanlarının, öğrencilerinden daha duyarlı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4. 4. 5. Öğretim Elemanlarının Açık Uçlu Sorulara Verdiği Cevaplara Yönelik Bulgular ve Yorumları

Ankette öğretim elemanlarının GTP’na yönelik görüş ve önerilerini belirlemek için üç adet açık uçlu soru sorulmuştur. Buna yönelik verilen cevaplar belli başlıklar altında toplanarak aşağıda gösterilmiştir.

1. Sizce Grafik Teknikerliği Programlarının en önemli sorunları nelerdir?

Sorunlar	f
Donanım eksikliği(Bilgisayar)	19
Sektörden kopukluk	7
Sınavsız geçiş sistemi	7
Öğretim niteliğinin düşüklüğü	1
Öğretim programları yetersiz	1

2. Sizce Grafik Teknikerliği Programları nasıl olmalıdır? (Lütfen çözüm önerileriniz nelerdir?)

Öneriler	f
Endüstri ile ilişkili öğretim olmalı	11
Uygulama ağırlıklı dersler olmalı	7
Öğretim elemanlarının niteliği yükseltilmesi	2

3.Grafik Teknikerliği programına yönelik belirtmek istediğiniz başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız

Öneriler	f
GTP piyasaya yönelik olmalı	4
Zengin donanımlı ortamlar hazırlanmalı	2
GTP’nda bilgisayar dersleri artırılmalı	2
Yabancı ülkelerle ilişki kurulmalı	1
GTP’nda ders sayısını artırılmalı	1
GTP için yetenekli öğrenci seçimi olmalı	1

Öğretim elemanlarının açık uçlu sorulara verdiği cevaplar, aslında kapalı uçlu maddelerden elde edilen sonuçlara paralellik göstermektedir. Buna göre, GTP’nın en önemli sorunu bilgisayar derslerinin yetersizliğidir. Bunu GTP’ndaki öğretim iş piyasasından kopuk olması, uygulamanın yetersiz olması ve sınavsız geçiş sorunları izlemektedir. Burada dikkat çekici olan, GTP sorunlarının, öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından benzer şekilde algılanmasıdır. Dolayısıyla bu birliktelik çözüm için önemli ipuçları verebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

5. 1. 1. TARİHİ GELİŞİME İLİŞKİN SONUÇLAR

Grafik sanatlarının temeli el işçiliğine dayandırıldığında, grafik sanatının tarihi insanlık tarihine eş olarak ele alınabilir.

Günümüzdeki anlamıyla aynı olmasa da, Fransız devrimi sonrasında kullanılan kitap ve basılı yayınların grafik iletişimi için önemli bir tarih olduğu söylenebilir. Bunun sonucunda hızlı bilgi akımı başlamış ve bu da kitle iletişim çağına doru gidişi hızlandırmıştır. Böylece tasarım ve üretimin tek elden yürütülmesi sona ermiş ve kitle üretimi başlamıştır. Bu durum, yayıncılık, reklâm ve afiş tasarımlarının önemini arttırmıştır ve Endüstri devrimi bu süreci hızlandırmıştır.

Konu Türkiye bağlamında ele alındığında, ilk kurulan basımevinin Türk grafik sanatının ilk filizlendiği ortam olduğunu söylenebilir. Ancak Türkiye’de grafik tasarım alanında uzmanlaşma, Cumhuriyetin ilanından sonra başlamıştır. 1920’lerde Münif Fehim, İhap Hulusi ve Kenan Temizan, kitap kapağı, afiş ve basın ilanı alanında yaptıkları çalışmalar ile Türk grafik tasarımına öncülük etmişlerdir.

Türkiye’de grafik tasarım eğitimine ilk kez 1933 yılında, Güzel Sanatlar Akademisi’nde Mithat Özer öncülüğünde açılan afiş atölyesinde başlanmıştır. Bu okul daha sonra 1957 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu olmuştur. Bu okulda Türkiye’nin ihtiyaçları doğrultusunda, grafik, iç mimari, tekstil, seramik ve dekoratif resim olmak üzere beş ayrı alanda eğitim ve öğretim sürdürülmüştür. 1982 Yılında uygulamaya konulan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile güzel sanatlar ve tasarım dallarında eğitim veren kurumlar üniversite statüsü içine alınmıştır.

Günümüzde grafik sanatları alanında lisans eğitimi veren 25 kurum ve MYO GTP adı altında ön lisans eğitimi veren 16 okul mevcuttur. Bu programlarda yaklaşık 1300 öğrenci öğrenin görmektedir.

Grafik teknikerliği eğitimi, Türk ekonomisi ile endüstrisinin gelişimi açısından büyük öneme sahiptir. Ancak GTP’nda yaşanan başta bilişim teknolojisi, iş piyasasından kopukluk, uygulama derslerinin az olması ile öğretim elemanı niteliğinin yetersizliği gibi sorunlar, söz konusu programların kendisinden beklenen görevi tam olarak yerine getirmeleri önünde önemli engeller olarak sıralanabilir.

Sonuç olarak, Türkiye, grafik teknikerliği yetiştirilmesi ile ilgili olarak önemli deneyimlerden geçerek bugünde gelmiş olmasına rağmen, bugün önemli nitelik sorunlarıyla baş başadır. Bu sorunlar, mezunların istihdamı, öğretim niteliği, endüstriden kopuk teorik program uygulamaları, öğretim elemanı niteliği ve eksikliği, fiziki ve teknolojik donanım eksikliği sayılabilir. Çözüm, geçmiş deneyimlerden yararlanarak ve grafik konusundaki küresel gelişmeler ile AB perspektifi de dikkate alınarak, Türk endüstri ve sosyal yapısına uygun alternatif modellerin geliştirilmesidir.

5. 1. 2. GRAFİK TEKNİKERLİĞİ PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERE İLİŞKİN SONUÇLAR

5. 1. 2. 1. Öğrenci görüşlerine dayalı sonuçlar

1. Öğretimin Niteliği/Programın Yeterliliği: Öğrenciler, GTP’ni, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme($\bar{X}=2,76$), bilgisayarla tasarım yapabilme($\bar{X}=2,66$), donanım ($\bar{X}=2,54$), teknik geziler ($\bar{X}=2,37$), staj ($\bar{X}=2,74$) ile program içeriği yönünden ($\bar{X}=3,03$) yetersiz bulmuşlardır. Ayrıca öğrenciler, GTP aldıkları eğitimi piyasadan kopuk görmekte ve yenilikçi bir perspektif kazandırmadığı görüşündedirler. GTP’nda bilgisayar derslerini meslek lisesi mezunları daha az yetersiz bulmaktadırlar.

2. Öğretim Stratejisi: Öğrenciler, GTP’ndaki mevcut öğretimin öğrencilerin aktif katılımına dayalı olduğu görüşündedirler ($\bar{X}=3,49$). Ancak öğrenciler, bu eğitimi sorun

çözme ($\bar{X}=2,59$) ve sosyal aktiviteler ($\bar{X}=2,36$) konusunda yetersiz bulmaktadırlar. Sosyal aktiviteleri, genel lise mezunu öğrenciler daha fazla yetersiz bulmuşlardır.

3. Öğretim Elemanı Niteliği: Öğrenciler GTP öğretim elemanlarını mesleki yönden ($\bar{X}=3,57$) ve iletişim becerisi bakımından ($\bar{X}=3,45$) yeterli bulurken, eğiticilik vasfı bakımından yetersiz bulmuşlardır ($\bar{X}=3,36$). Öğretim elemanlarının kapasitelerini, derslerden çok, kendi yükselmelerine yönlendirdiği görüşünde, öğrenciler kararsız kalmışlardır.

4. Mezuniyet Sonrası Planlara Yönelik Sonuçlar: GTP öğrencileri, mezun olduktan sonra kamuda çalışma ($\bar{X}=2,75$) ve kendi işini kurma konularında kararsız kalmışlardır ($\bar{X}=2,98$). Öğrenciler özel sektörde çalışmaya ise, sıcak bakmaktadırlar ($\bar{X}=3,88$).

5. GTP'na İlişkin Önerilere Yönelik Sonuçlar: GTP'nda bilgisayar derslerinin daha etkili verilmeli önerisi, öğrenciler tarafından, “tamamen katılıyorum” ($\bar{X}=4,50$); yabancı dil derslerinin daha ağırlıklı verilmesi ($\bar{X}=3,93$) ile proje tabanlı öğretim ($\bar{X}=4,08$) önerileri “katılıyorum” düzeyinde benimsenmiştir.

GTP öğrencileri, söz konusu programların gelişmiş sanayi bölgelerine kurulması önerisinde “kararsız” ($\bar{X}=3,13$) kalmışlardır.

6. GTP'nı Tercih Etmeye Yönelik Sonuçlar: GTP öğrenim gören öğrenciler söz konusu programları ilgi duydukları için ($\bar{X}=3,87$) tercih ettikleri belirlenmiştir.

5. 1. 2. 2. Öğretim Elemanlarının görüşlerine dayalı sonuçlar

1. Öğretimin Niteliği/Programın Yeterliliği: Öğretim elemanları, GTP'nı, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterli bulurken ($\bar{X}=3,44$); donanım ($\bar{X}=2,24$), içerik ($\bar{X}=3,33$), bilgisayar eğitimi ($\bar{X}=2,70$), teknik geziler ($\bar{X}=2,92$), staj ($\bar{X}=3,00$), sosyal aktiviteler ($\bar{X}=2,88$) ve yenilikçi perspektifler kazandırma ($\bar{X}=3,32$) konularında yetersiz bulmaktadırlar. Ancak, öğretim elemanları, GTP'nın iş piyasasından kopuk olduğu görüşünde kararsız kalmışlardır ($\bar{X}=2,16$).

2. Öğretim Stratejisi: Öğretim elemanları, GTP'ndaki mevcut öğretimin, öğrencilerin aktif katılımına dayalı ($\bar{X}=4,04$), anlatım-sunum ($\bar{X}=3,60$) ve sorun çözmeye dayalı ($\bar{X}=3,72$) olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

3. Öğretim Elemanı Niteliği: Öğretim elemanları, kendilerini, mesleki yönden ($\bar{X}=4,04$), iletişim becerisi bakımından ($\bar{X}=4,12$) ve eğiticilik vasfı bakımından ($\bar{X}=4,00$) katılıyorum düzeyinde yeterli bulmaktadırlar.

4. GTP'na Yönelik Önerilere Yönelik Sonuçlar: Öğretim elemanları daha iyi bir GTP için, bilgisayar dersleri daha etkili verilmeli önerisini “tamamen katılıyorum”($\bar{X}=4,24$); yabancı dil dersleri daha etkili verilmeli ($\bar{X}=4,00$) ve proje tabanlı öğretim olmalı ($\bar{X}=4,00$) önerilerini ise “katılıyorum” düzeyinde benimsemişlerdir.

Öğretim elemanları, GTP'nın gelişmiş sanayi bölgelerine kurulması önerisini de “katılıyorum” ($\bar{X}=3,72$) düzeyinde benimsemişlerdir.

5. 2. ÖNERİLER

1. Dünyada ve Türkiye’de, grafik tasarımlarının reklâm sektörüyle iç içe geçerek, gittikçe bilgisayara dayalı hale gelmesi ve yabancı kaynaklar ile dış piyasaya duyarlı hale gelmesine paralel olarak, GTP’ndaki öğretim de, bilgisayar destekli ve yabancı dil ağırlıklı hale getirilmelidir. Bu durum mezunların istihdamı bakımından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, mevcut donanım, piyasa koşullarına paralel olarak güncelleştirilmeli ve zenginleştirilmelidir. Mezunların iş piyasasının istediği niteliklere sahip olabilmesi bakımından çok önemli olan, stajların daha fonksiyonel hale getirilmesi gerekir. Bunun sağlanmasında, stajları denetlemek üzere öğretim elemanlarının ücret karşılığı görevlendirilmesi düşünülebilir

2. GTP’nda öğretim stratejisi, sorun çözme becerisini artıracak şekilde proje tabanlı öğretim ve problem çözme yöntemlerine dayandırılmalıdır. Bunun için öğretim elemanlarına gerekli eğitim desteği verilmelidir.

3. GTP’nda görevli öğretim elemanlarını pedagojik yönden daha yeterli düzeye getirmek için üniversitelerin eğitim bölümleri ile koordinasyon kurularak hizmet-içi eğitim verilmelidir.

4. GTP öğrencilerine iş piyasasını tanıtıcı etkinlikler konusunda rehberlik etkinlikleri düzenlemelidir. Bunun için işyerlerine periyodik ziyaretler ile teknik geziler yarar

sağlayabilir. Bu ziyaret ve teknik gezilerin gerçekleştirilebilmesi için üniversite yönetimlerinin gerekli mali desteği sağlaması önemlidir.

5. Teknik bir eğiti olan GTP'nın daha fonksiyonel olarak öğretim yapabilmeleri için ilgili tasarım ve reklâm endüstrisinin gelişmiş olduğu bölgelerde açılması gerekir. Bu gereklilik, bundan sonra açılacak olan GTP için bir kriter olarak öne sürülmelidir.

6. GTP ile iş piyasası arasında yakınlık kurulması için döner sermaye sistemi işlevsel hale getirilmelidir.

KAYNAKLAR

Açıkgöz, K.Ü. (1996). Etkili Öğrenme ve Öğretme. Kanyılmaz Matbaası, İzmir

Aköz, F., Yıldırım, M., Erdölen, A., Gürsoy, M., Arslan, G. (2004). Mühendislik Eğitiminin Değerlendirilmesinde Uygulama Örneği. I.Ulusal Mühendislik Kongresi 20-21 Mayıs, İzmir.

Akpınar, B. (1992). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Başarılarının Karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akpınar, B. (1998). Meslek Yüksekokulu Makine Programı Malzeme Teknoloji Dersi Programının Ön-Son Test Sonuçları ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslan, Y. (1992). Meslek Yüksekokullarının Örgütsel Sorunları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslier, M. (1983). Grafik Sanatlar Tarihi ve Yorumlar. İstanbul: Marmara Üniversitesi Grafik Sanatlar Bölümü Yayınları:1.

Aşıcıoğlu, E. A. (2001). Yazısız Karikatürlerin Grafik Sanatındaki Yeri, Yazısız Karikatür Uygulamaları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atalay, N. (2002). Özgün Baskı Resimde Teknolojinin Rolü ve Baskı Tekniklerinin Gelişimi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Bektaş, D.(1992). Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Bölükbaşı, H. (2001). Grafik Sanatlarda Üretim Teknikleri Ve Çağdaş Teknoloji. Çağdaş Teknoloji ve Sanat. II. Ulusal Sanat Sempozyumu. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Covey, S. R. (2005). 8'inci Alışkanlık, Bütünlüğe Doğru. (Çeviren: Sezer Soner ve Çağlayan Erendağ) İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Demir, R. (1996). Üniversitenin Bugünü ve Yarını-Sorunlar, Sorumlular, Çözüm Önerileri. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Doğramacı, İ. (2000). Günümüzde Rektör Seçimi ve Atama Krizi-Türkiye’de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimine Bir Bakış. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Ensari, H. (2001). 21. Yüzyıl İçin Çağdaş Bir Yönetim Yaklaşımı: Toplam Kalite Yönetimi. 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi. İstanbul: Sedar Yayıncılık.
- Gezici, R. (1983). Arakademe Eleman İhtiyacı ve Teknik Eğitim Fakülteleri, Teknik Eğitim Ulusal Kongresi. İstanbul Teknik Üniversitesi, 24-26 Ekim.
- Gözütok, D.(1988). Öğretmen Eğitiminde Meslek Formasyonu Öğretiminin Öğretim Elemanı Davranışlarına Yansıması. Doktora Tezi, A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güney, M.Ş. (2004). Mühendislik Eğitiminde Laboratuar Çalışmalarının ve Teknik İngilizcenin Önemi. I.Ulusal Mühendislik Kongresi 20-21 Mayıs, İzmir.
- Gürkan, T.(1993). “Zorunlu Eğitimde Öğretim Programları”. Zorunlu Eğitim Sempozyumu. (20-21 Mayıs 1993). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi .
- Habakuk, M. (1985). Diagnostic Analysis of Courses, Efficiency in Higher Education, Published By: European Center For Higher Education, Capes-Unesco.

- Hedberg, T. (2001). Education the Engineer for 21st Century. Proceedings of the 3rd Workshop on Global Engineering Education. Secaucus, “ The Role of The Global Engineer- A European View”. NJ, USA: Kluwer Academic Publishers. <http://site.ebrary.com>.
- İnan, K. (2005). Mühendislik Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar ve Türkiye. http://egitim.emo.org.tr/bildiriler/bildiri_20.doc (Erişim: 12.03. 2005).
- Karakaya, Ş. (2003). Modernizm Postmodernizm ve Öğretmen Çalışma Kültürü. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1981). Ön Lisans Eğitimi ve Teknik Eğitime Uygulanabilirliği. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimler Fakültesi Yayınları No: 106.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 9.Basım.
- Kavak, Y. (1992). Meslek Yüksekokulları-Değişim ve İş Hayatı İle İlişkiler. Ankara: Evren Ofset
- Ketizmen, A. (1997). Grafik Teknolojisinde Bilgisayar Destekli Tasarım ve Grafik Eğitiminde Verimliliğe Etkileri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kurtaslan, A. (1991). Sanayide Tekniker Sorunu-Çözümler. Tekniker Eğitimi Sempozyumu. Ankara: 8 Kasım.
- Küçükahmet, L. (1976). Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:55, Ankara.
- Marangoz, C. (2004). Çağdaş Üniversite Üzerine Düşünceler. Nasıl Bir Üniversite (Editör: Coşkun Can Aktan). İstanbul: Değişim Yayınları.
- ÖSS. (2005). Öğrenci Seçme Sınavı Kılavuz Kitabı. Ankara: ÖSYM Başkanlığı.

- Özdemir, S. (1997). Eğitimde Kalite Ne Anlama Geliyor? Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslar arası Eğitim Sempozyumu, Elazığ.
- Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm- Eğitimde Yeni Değerler. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2. Basım.
- Özen, B. (1991). Tekniker Eğitiminin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri. Tekniker Eğitimi Sempozyumu. Ankara: 8 Kasım.
- Seçim, H. (1992). Reklâmcılık ve Satış Yönetimi, İçinde Seçim, H.(Ed). Reklâmcılığa Genel Bir Bakış. Anadolu Üniversitesi A.Ö.F Ders Kitapları. Eskişehir: Etam Ofset.
- Selamet, S. (1995). Grafik Tasarım Ögesi Olarak Tipografi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Şahinel, M. (2003). Etkin Öğrenme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şen, A. (2002). Yerel Reklâmcılık: Adana'da Yerel Reklâmcılığın Sorunları ve Çözüm Önerileri. <http://sosyalbilimler.cu.edu.tr/tez/466/> (Erişim tarihi: 15.11.2006).
- Şenatalar, B. (2004). Öğretim Etiği, Araştırma Etiği ve Yönetim Etiği. Nasıl Bir Üniversite (Editör: Coşkun Can Aktan). İstanbul: Değişim Yayınları.
- Uysal, Ö. (2004). Çözüm Mühendisliği. I.Ulusal Mühendislik Kongresi 20–21 Mayıs, İzmir.
- Ünal, S. (1996). Meslek Yüksekokulu Mezunlarının İstihdamı. Ankara Üniversitesi: 21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokulları Sempozyumu. Çankırı: 22–23 Mayıs
- Üstündağ, T. (2002). Yaratıcılığa Yolculuk. Ankara:Pegem A Yayıncılık.
- Varış, F.(1973). Öğretmen Yetiştirme Üzerine. Ellinci Yıla Armağan. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No:36. Ankara.

Yılmaz, E. (1987). Grafik Sanatı ve Yardımcı Grafikerlik (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yurdakul. İ. (2006). [http:// www.cumhuriyetkultur.gov.tr](http://www.cumhuriyetkultur.gov.tr) (Erişim tarihi: 21.12.2006).

[http:// www.okulpdr.net](http://www.okulpdr.net) (Erişim tarihi: 16.11.2006).

[http:// www.msxlabs.org](http://www.msxlabs.org). (Erişim tarihi: 06.10.2006).

[http:// www.OTO_giris.doc](http://www.OTO_giris.doc) (Erişim tarihi: 03.12.2006).

[http:// www.iskur.gov.tr](http://www.iskur.gov.tr) (Erişim tarihi: 26.12.2006).

[http:// www.odevturk.com](http://www.odevturk.com) (Erişim tarihi: 19.12.2006).

EKLER

EK-1

Tablo 3 Öğrencilerin Programa İlişkin Genel Görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
1	Aldığım eğitim, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	2,76	1,22
2	Grafik teknikerliği programlarının içeriği (Dersler) bakımından yeterlidir	3,03	1,22
3	Aldığım eğitim, bana yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırdı	3,12	1,29
4	Aldığım bilgisayar eğitimi tasarım yapabilme bakımından yeterlidir	2,66	1,31
5	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir	2,37	1,25
6	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	2,74	1,10
7	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,54	1,34
8	Aldığım eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır.	2,68	1,28
9	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	3,12	1,35
10	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,49	1,22
11	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	2,59	1,19
12	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,36	1,18
13	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterlidirler	3,36	1,18
14	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri mesleki bakımdan yeterlidirler	3,57	1,17
15	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri iletişim becerisi bakımından yeterlidirler	3,45	1,29
16	Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı düşünmekteyim	3,88	1,02
17	Mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim	2,75	1,15
18	Mezun olduktan sonra kendi işimi kurmayı düşünmekteyim	2,98	1,09
19	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	4,08	1,04
20	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,13	1,26
21	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	3,93	1,15
22	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,50	0,98
23	Okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim	3,87	1,25

EK-2

Tablo 13. Cinsiyete Göre Araştırmaya Katılan Öğrencilerin t Testi Sonuçları

	Anket Maddeleri	Kız (n=160)		Erkek (n=41)		t	p	Homojenlik	
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss			Levene	P
1	Aldığım eğitim, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	2,75	1,19	2,78	1,33	-0,120	0,904	3,607	0,059
2	Grafik teknikerliği programlarının içeriği (Dersler) bakımından yeterlidir	3,06	1,21	2,93	1,25	0,635	0,526	0,190	0,663
3	Aldığım eğitim, bana yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırdı	3,16	1,31	2,95	1,22	0,912	0,363	0,914	0,340
4	Aldığım bilgisayar eğitimi tasarım yapabilme bakımından yeterlidir	2,66	1,29	2,63	1,39	0,124	0,902	0,112	0,739
5	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir	2,29	1,20	2,66	1,41	-1,690	0,093	3,559	0,061
6	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	2,76	1,08	2,68	1,19	0,434	0,665	0,924	0,338
7	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,56	1,35	2,45	1,34	0,461	0,645	0,363	0,547
8	Aldığım eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır.	2,69	1,27	2,60	1,34	0,414	0,680	0,346	0,557
9	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	3,22	1,36	2,73	1,26	2,090*	0,038	1,392	0,239
10	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,54	1,19	3,27	1,29	1,283	0,201	0,281	0,597
11	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	2,58	1,18	2,66	1,28	-0,389	0,698	0,264	0,608
12	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,29	1,17	2,61	1,20	-1,543	0,125	0,189	0,665
13	Öğretim üyeleri öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterlidirler	3,34	1,15	3,44	1,29	-0,480	0,632	1,109	0,294
14	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri mesleki bakımdan yeterlidirler	3,58	1,15	3,56	1,27	0,073	0,942	0,794	0,374
15	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri iletişim becerisi bakımından yeterlidirler	3,40	1,31	3,63	1,18	-1,045	0,297	2,738	0,100
16	Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı düşünmekteyim	3,89	1,03	3,85	1,01	0,177	0,860	0,013	0,910
17	Mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim	2,92	1,13	2,10	1,01	4,148*	0,000	0,421	0,517
18	Mezun olduktan sonra kendi işimi kurmayı düşünmekteyim	2,91	1,09	3,28	1,05	-1,919	0,057	0,015	0,902
19	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	4,11	1,00	3,98	1,19	0,724	0,470	0,927	0,337
20	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,14	1,29	3,07	1,13	0,295	0,768	3,988*	0,047
21	Yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,00	1,11	3,63	1,26	1,858	0,065	3,584	0,060
22	Bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,54	0,91	4,34	1,22	1,180	0,239	4,335*	0,039
23	Okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim	3,91	1,21	3,71	1,42	0,934	0,351	5,882*	0,016

*P<.05

Tablo 13. (devam) Araştırmaya Katılan Öğrenci görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımında parametrik olmayan maddelere ilişkin sonuçlar

Madde No	Mann Whitney U Test		Fark olan gruplar
	MWU	p	
20	3157,000	0,750	-
22	3108,500	0,517	-
23	3129,000	0,632	-

EK-3

Tablo 14. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Araştırmaya Katılan Öğrencilerin t Testi Sonuçları

Anket Maddeleri	Meslek Lisesi (n=105)		Genel Lise (n=96)		t	P	Homojenlik		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss			Levene	P	
1	Aldığım eğitim, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	2,83	1,18	2,69	1,28	0,804	0,422	2,363	0,126
2	Grafik teknikerliği programlarının içeriği (Dersler) bakımından yeterlidir	3,04	1,20	3,02	1,25	0,093	0,926	0,569	0,451
3	Aldığım eğitim, bana yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandı	3,06	1,28	3,21	1,32	-0,826	0,410	0,694	0,406
4	Aldığım bilgisayar eğitimi tasarım yapabilme bakımından yeterlidir	2,48	1,25	2,89	1,33	-2,246*	0,026	0,794	0,374
5	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve niteliğe yeterli düzeydedir	2,35	1,28	2,37	1,23	-0,074	0,941	0,397	0,530
6	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	2,78	1,14	2,69	1,07	0,594	0,553	0,002	0,963
7	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,51	1,26	2,57	1,43	-0,265	0,791	3,941	0,049
8	Aldığım eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır.	2,76	1,31	2,57	1,26	1,057	0,292	0,107	0,744
9	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	3,31	1,33	2,90	1,37	2,146*	0,033	0,228	0,634
10	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,43	1,23	3,54	1,20	-0,633	0,527	0,194	0,660
11	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	2,63	1,22	2,56	1,17	0,445	0,657	0,023	0,879
12	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,56	1,25	2,11	1,06	2,706*	0,007	7,006*	0,009
13	Öğretim üyeleri öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterlidirler	3,28	1,13	3,45	1,23	-0,968	0,334	1,733	0,190
14	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri mesleki bakımdan yeterlidirler	3,49	1,19	3,67	1,16	-1,072	0,285	0,307	0,580
15	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri iletişim becerisi bakımından yeterlidirler	3,35	1,24	3,57	1,31	-1,231	0,220	0,080	0,777
16	Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı düşünmekteyim	3,76	1,10	4,02	0,92	-1,784	0,076	6,486	0,012
17	Mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim	2,81	1,20	2,68	1,11	0,747	0,456	0,621	0,432
18	Mezun olduktan sonra kendi işimi kurmayı düşünmekteyim	2,88	1,06	3,10	1,13	-1,377	0,170	0,116	0,734
19	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	3,94	1,19	4,23	0,85	-1,909	0,058	4,485	0,035
20	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,21	1,26	3,00	1,25	1,159	0,248	1,085	0,299
21	Yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	3,94	1,15	3,90	1,17	0,244	0,807	0,001	0,979
22	Bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,46	1,02	4,54	0,95	-0,538	0,591	0,772	0,381
23	Okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim	4,04	1,15	3,68	1,36	2,028*	0,044	10,383	0,001

Tablo 14. (devam) Araştırmaya Katılan Öğrenci görüşlerinin lise türü değişkenine göre dağılımında parametrik olmayan maddelere ilişkin sonuçlar

Madde No	Mann Whitney U Test		Fark olan gruplar
	MWU	p	
7	4825,000	0,990	-
12	3745,000*	0,013	MR ₁ = 106,64 MR ₂ = 87,15
16	4196,500	0,124	-
19	4327,000	0,212	-
23	4277,500	0,090	-

EK-4

Tablo 15. Yaş Değişkenine Göre Araştırmaya Katılan Öğrencilerin F Testi Sonuçları

Madde No	(1) 18-20 Yaş (n=92)		(2) 21-23 Yaş (n=91)		(3) 24 ve üstü (n=18)		Varyans Analizi		Homojenlik		Anlamlı Değişkenler (Scheffe)
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss	\bar{X}	Ss	F	p	Levene	p	
1	2,91	1,14	2,60	1,25	7,78	1,44	1,506	0,224	3,926*	0,021	
2	3,07	1,23	2,90	1,20	3,56	1,15	2,250	0,108	0,146	0,864	
3	3,22	1,30	2,96	1,30	3,44	1,15	1,471	0,232	0,505	0,604	
4	2,76	1,28	2,48	1,29	3,00	1,50	1,726	0,181	0,231	0,794	
5	2,53	1,24	2,23	1,25	2,17	1,34	1,554	0,214	0,072	0,931	
6	2,85	1,07	2,60	1,07	2,94	1,34	1,446	0,238	1,486	0,229	
7	2,57	1,34	2,52	1,34	2,44	1,42	0,077	0,926	0,036	0,965	
8	2,70	1,21	2,70	1,34	2,39	1,42	0,490	0,614	1,428	0,242	
9	3,52	1,20	3,37	1,23	3,88	1,22	1,337	0,265	1,201	0,303	
10	3,08	1,25	3,04	1,42	3,76	1,44	2,138	0,121	2,483	0,086	
11	2,71	1,21	2,46	1,15	2,65	1,32	1,033	0,358	0,360	0,698	
12	2,57	1,22	2,20	1,13	2,06	1,11	2,883	0,058	1,156	0,317	
13	3,37	1,13	3,30	1,20	3,59	1,33	0,426	0,653	0,330	0,720	
14	3,54	1,20	3,54	1,14	3,89	1,18	0,721	0,487	0,381	0,684	
15	3,31	1,31	3,49	1,30	3,94	0,96	1,869	0,157	3,871*	0,022	
16	3,74	1,08	4,01	0,92	3,94	1,14	1,654	0,194	3,524*	0,031	
17	2,84	1,10	2,71	1,09	2,67	1,03	0,752	0,473	2,657	0,073	
18	2,98	1,10	3,06	1,09	2,67	1,03	0,958	0,385	0,166	0,847	
19	3,98	1,12	4,13	1,01	4,33	0,77	1,072	0,344	1,148	0,320	
20	3,32	1,19	2,92	1,27	3,17	1,47	2,252	0,108	0,639	0,529	
21	3,99	1,11	3,77	1,23	4,44	0,70	2,858	0,060	2,210	0,112	
22	4,52	0,92	4,46	1,10	4,61	0,61	0,206	0,814	1,136	0,323	
23	4,02	1,18	3,65	1,35	4,22	0,94	2,856	0,060	4,601*	0,011	

Tablo 15. (devam) Araştırmaya Katılan Öğrenci görüşlerinin yaş değişkenine göre dağılımında parametrik olmayan maddelere ilişkin sonuçlar

Madde No	Kruskal Wallis H Test		Mann Whitney U Test		Fark olan gruplar
	KWH	P	MWU	p	
1	2,750	0,253	-	-	-
15	3,426	0,180	-	-	-
16	2,961	0,227	-	-	-
23	4,697	0,096	-	-	-

EK-5

Tablo 16 Öğretim Elemanlarının Programa İlişkin Genel Görüşleri

Madde	Görüşler	\bar{x}	SS
1	Mevcut programlar iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir	3,44	0,92
2	Mevcut programlarda eğitim piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır	2,16	0,94
3	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur	2,24	1,23
4	Grafik teknikerliği programları içerik (Dersler) bakımından yeterlidir	3,33	1,05
5	Mezunlar piyasaya uygun yetiştirilmektedir.	3,32	0,95
6	Grafik teknikerliği programları bilgisayar eğitimi bakımından yeterlidir	2,70	1,15
7	Grafik teknikerliği programları öğrencilere yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırma bakımından yeterlidir	3,32	1,11
14	Kendimi öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterli bulmaktayım	4,00	0,76
15	Kendimi mesleki bakımdan yeterli bulmaktayım	4,04	0,79
11	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır	4,04	0,93
12	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir	3,60	1,00
13	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir	3,72	1,10
8	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir	2,92	1,12
9	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır	3,00	1,02
10	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir	2,88	0,99
16	İletişim becerisi bakımından kendimi yeterli bulmaktayım	4,12	0,78
17	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir	4,00	0,96
18	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır	3,72	0,98
19	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,00	0,76
20	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir	4,24	1,01

EK-6

Öğrenci Anketi

TÜRKİYE'DE GRAFİK TEKNİKERİ YETİŞTİRME PROGRAMLARINDA KARŞILAŞILAN
SORUNLAR

ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmanın amacı; Grafik Teknikerliği Programlarının uygulamada karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmaktır. Siz değerli öğrencilerin görüş ve önerileri bu çalışmanın temelini teşkil edeceğinden anketi cevaplamanız ilgili sorunların belirlenmesi ve çözümü ile bilime katkı açısından büyük önem arz etmektedir.

Burada belirteceğiniz görüşler yüksek lisans tezi dışında herhangi bir amaç için kullanılmayacaktır.

Bu anketten elde edilecek sonuçların bilimsel olarak değerlendirilebilmesi için, anket cevaplarının en son 25 Mart 2006'ya kadar elimizde olacak şekilde gönderilmesini rica ederim.

İlgi ve yardımlarınızdan dolayı teşekkürler.

Fatih Mehmet ÖNAL

Yrd. Doç. Dr. Burhan AKPINAR

F.Ü.Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı

BÖLÜM I. KİŞİSEL BİLGİLER

Açıklama I. Bu bölümde kişisel bilgiler sorulmaktadır. Lütfen aşağıdaki bilgilerden size uygun olan seçeneğin yanındaki paranteze (x) işareti kovunuz.

1- Cinsiyetiniz?

a- () Bayan

b- () Erkek

2- Yaşınız?

a- () 18-20 arası

b- () 21-23 arası

c- () 24- 26 arası

d- 27 ve üstü

3- Mezun olduğunuz orta öğretim kurumu?

a- () Güzel Sanatlar Lisesi

b- () Meslek Lisesi

c- () Anadolu Lisesi

d- () Genel Lise

e- () Diğer

4- Öğrenim gördüğünüz Meslek Yüksek Okulu?

a- ().....ÜniversitesiMeslek Yüksek Okulu.

(EK-6 Devam)

BÖLÜM II. MESLEK YÜKSEKOKULU GRAFİK PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLER

Açıklama II. Aşağıdaki görüşleri; **1-Hiç katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5- Tamamen katılıyorum** benimsemiş derecelerine göre doldurunuz.

M.Y.O GRAFİK PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLER		1	2	3	4	5
1	Aldığım eğitim, iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir					
2	Grafik teknikerliği programlarının içeriği (Dersler) bakımından yeterlidir					
3	Aldığım eğitim, bana yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırdı					
4	Aldığım bilgisayar eğitimi tasarım yapabilme bakımından yeterlidir					
5	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir					
6	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır					
7	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur					
8	Aldığım eğitim, piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır.					
9	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır					
10	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir					
11	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir					
12	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir					
13	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterlidirler					
14	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri mesleki bakımdan yeterlidirler					
15	Bölümümüzdeki öğretim üyeleri iletişim becerisi bakımından yeterlidirler					
16	Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı düşünmekteyim					
17	Mezun olduktan sonra kamuda çalışmayı düşünmekteyim					
18	Mezun olduktan sonra kendi işimi kurmayı düşünmekteyim					
19	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir					
20	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır					
21	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir					
22	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir					
23	Okuduğum bölümü ilgi duyduğum için tercih ettim					

24-Grafik Teknikerliği programına yönelik belirtmek istediğiniz başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız

.....

.....

.....

.....

EK-7 Öğretim Elemanı Anketi

TÜRKİYE'DE GRAFİK TEKNİKERİ YETİŞTİRME PROGRAMLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Sayın Hocam,

Bu çalışmanın amacı; Grafik Teknikerliği Programlarının uygulamada karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmaktır. Siz değerli öğretim elemanlarının görüş ve önerileri bu çalışmanın temelini teşkil edeceğinden anketi cevaplamanız ilgili sorunların belirlenmesi ve çözümü ile bilime katkı açısından büyük önem arz etmektedir.

Burada belirteceğiniz görüşler yüksek lisans tezi dışında herhangi bir amaç için kullanılmayacaktır.

Bu anketten elde edilecek sonuçların bilimsel olarak değerlendirilebilmesi için, anket cevaplarının en son 25 Mart 2006'ya kadar elimizde olacak şekilde gönderilmesini rica ederim.

İlgi ve yardımlarınızdan dolayı teşekkürler.

Fatih Mehmet ÖNAL

Yrd. Doç. Dr. Burhan AKPINAR

F. Ü. Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı

BÖLÜM I. KİŞİSEL BİLGİLER

Acıklama I. Bu bölümde kişisel bilgiler sorulmaktadır. Lütfen aşağıdaki bilgilerden size uygun olan seçeneğin yanındaki paranteze (x) işareti koyunuz.

1- Cinsiyetiniz?

a- () Bayan

b- () Erkek

2- Akademik Unvanınız?

a- () Öğretim görevlisi-okutman

b- () Yrd. Doçent

c- () Doçent

d- () Prof.

e- () Diğer

3- Mesleki Kıdeminiz?

a- () 0-5 Yıl

b- () 6-10 Yıl

c- () 11-15 Yıl

d- () 16-20 Yıl

e- () 21 Yıl ve üstü

4- Mezun olduğunuz lisans ana sanat dalı?

a- () Resim

b- () Grafik

c- () Fotoğraf

d- () Özgün Baskı

e- () Diğer Lütfen

Belirtiniz.....

(EK-7 Devam)

BÖLÜM II. MESLEK YÜKSEKOKULU GRAFİK PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLER

Açıklama II. Aşağıdaki görüşleri; **1-Hiç katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5- Tamamen katılıyorum** benimsemiş derecelerine göre doldurunuz.

M.Y.O GRAFİK PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLER		1	2	3	4	5
1	Mevcut programlar iyi bir grafik teknikeri yetiştirme bakımından yeterlidir					
2	Mevcut programlarda eğitim piyasadan kopuk, teorik ve ezbere dayalıdır					
3	Bölümdeki laboratuvarlar, donanım bakımından yeterli ve günümüz şartlarına uygundur					
4	Grafik teknikerliği programları içerik (Dersler) bakımından yeterlidir					
5	Mezunlar piyasaya uygun yetiştirilmektedir.					
6	Grafik teknikerliği programları bilgisayar eğitimi bakımından yeterlidir					
7	Grafik teknikerliği programları öğrencilere yenilikçi ve yaratıcı bir perspektif kazandırma bakımından yeterlidir					
8	Bölümümüzdeki teknik geziler sayı ve nitelikçe yeterli düzeydedir					
9	Bölümümüzde endüstri stajı amacına ulaşmaktadır					
10	Bölümümüzdeki sosyal aktiviteler yeterli düzeydedir					
11	Bölümümüzde eğitim, öğrencinin aktif katılımına dayalıdır					
12	Dersler daha çok anlatım-sunum yöntemi ile işlenmektedir					
13	Dersler daha çok gerçek sorun çözmeye dayalı işlenmektedir					
14	Kendimi öğreticilik vasfı (pedagojik) bakımından yeterli bulmaktayım					
15	Kendimi mesleki bakımdan yeterli bulmaktayım					
16	İletişim becerisi bakımından kendimi yeterli bulmaktayım					
17	Grafik teknikerliği programlarında dersler projelere dayalı yürütülmelidir					
18	Grafik teknikerliği programları daha çok gelişmiş sanayi bölgelerinde kurulmalıdır					
19	Grafik teknikerliği programlarında yabancı dil dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir					
20	Grafik teknikerliği programlarında bilgisayar dersleri daha etkili bir şekilde verilmelidir					

21. Sizce Grafik Teknikerliği Programlarının en önemli sorunları nelerdir? (Lütfen yazınız).....

22. Sizce Grafik Teknikerliği Programları nasıl olmalıdır (Çözüm önerileriniz nelerdir? Lütfen yazınız).....

23. Grafik Teknikerliği programına yönelik belirtmek istediğiniz başka görüşleriniz varsa lütfen yazınız

.....

ÖZGEÇMİŞ

Fatih Mehmet Önal, 1970 yılında Elazığ'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Elazığ'da tamamladı. 1992–1995 yılları arasında Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler MYO Grafik Programından mezun olduktan sonra, 1995–1999 yılları arasında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliğinden mezun oldu. Aynı yıl Elazığ'da resim öğretmenliğine başladı. 1999'dan itibaren bir çok Niğde, Ankara ve Elazığ'da birçok karma sergiye katıldı. Çalışmalarının bir çoğu TÜRKSAV arşivindedir. 2003 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim dalı'nda yüksek lisans öğrenimine başlayarak, 2007 yılında “Türkiye’de Grafik Teknikeri Yetiştirme Programlarında Karşılaşılan Sorunlar “ isimli tez çalışması ile yüksek lisans öğrenimini tamamlamıştır. Halen Elazığ Öğretmen Sıdika Avar Anadolu Kız Meslek Lisesi'nde Grafik-Fotoğraf bölümünde bölüm şefi olarak görev yapmaktadır.